

obzornik

glasilo delovne organizacije

Sedanji gospodarski trenutek in Brest

V letošnje poslovno leto smo vstopili z nekaterimi nerešenimi družbenimi vprašanji, z nič kaj posebej dobrimi poslovnimi rezultati in z novo devizno zakonodajo, za katero smo glasno napovedovali, da bo izvozno gospodarstvo (predvsem na konvertibilna območja) potisnilo v takšen položaj, da bodo normalna proizvodnja in njeni rezultati močno ogroženi.

Izražene so bile tudi ugotovitve, da se bo inflacija povečala, da cenovnih neskladij ne bo mogoče obvladovati in da se bodo vse pomembnejše izvozno usmerjene delovne organizacije znašle v težkem položaju in v izgubah. To še posebej velja za lesno industrijo z vsemi njenimi visokimi deleži v izvozu in v ustvarjanju Jugoslaviji potrebnih deviz, obenem pa z nizkimi deleži v gospodarskih rezultatih — v dohodku, akumulaciji in tudi osebnih dohodkih.

TEŽAVEN POLOŽAJ LESARSTVA IN BRESTA

Ko primerjamo dosežke v lesarstvu z nekaterimi drugimi dejavnostmi, ugotovimo, da ima lesarstvo najnižji dohodek na delavca, najnižji osebni dohodek in skupno porabo na delavca, s čistim mesečnim osebnim dohodkom na delavca je na predzadnjem mestu samo pred tekstilno industrijo, akumulacija na delavca je najnižja, med proizvodnimi dejavnostmi ima najslabši delež trajnih virov v vseh virih sredstev po deležu izvoza v celotnem prihodku, ki znaša 26 % za celotno lesno industrijo, za pohištveno pa nad 42 %, pa je na prvem mestu.

Nekaj podobnega se dogaja tudi v Brestu.

Brest z 2300 zaposlenimi sodi med večje delovne organizacije slovenskega in jugoslovanskega lesarstva. Naša proizvodna struktura je sicer pretežno pohištvena (58 odstotkov), močno pa je zastopana tudi primarna proizvodnja (40 odstotkov), vendar od nje ni nobena visoko akumulativna z izjemo proizvodnje negorljivih plošč.

Velika dotrajanost tehnološke opreme, visok delež ploskovnih zmogljivosti in izredno majhen delež lastnih sredstev za sprot-

no reprodukcijo — naj omenim samo najpomembnejše dejavnike in zanemarim lastne slabosti v poslovanju in gospodarjenju — nas uvrščajo v povprečni krog delovnih organizacij slovenskega lesarstva, pa čeprav imamo delež izvoza v celotnem prihodku okoli 26 %, tako kakor Slovenija, v drugih kategorijah, dohodek na delavca, osebni dohodek na delavca in akumulacija, pa tudi zaostajamo.

Čeprav smo leto 1985 kot delovna organizacija končali brez izgube (izgubo v Iverki smo pokrili znotraj delovne organizacije s sredstvi rezerv), je treba upoštevati, da je bilo to doseženo predvsem tudi na račun revaloriziranih zalog, kar je omogočal novi obračunski sistem. In čeprav v začetku letošnjega leta nismo imeli večjih težav zaradi naročil in zagotavljanja proizvodnje v vseh naših temeljnih organizacijah, je kljub temu stanje izredno resno, da ne rečem kritično.

Že pri snovanju letošnjega plana je prišlo do velikih težav. Inflacijska gibanja, predvsem pa pritisk visokih cen vhodnih materialov ter nekaterih drugih stroškov in kategorij, posebej obresti, je tak, da se nam izračuni preprosto niso

stekli, ko smo sestavljali te številke in rezultate.

Dejstvo namreč je, da tudi s cenami na domačem trgu ne spremljamo dovolj učinkovito rasti vseh stroškov in če k temu dodamo še praktično zamrznjen tečaj tujih valut, se nam pokažeta vsa resnost in kritičnost položaja, v katerem smo se znašli kljub temu, da načrtovani fizični obseg proizvodnje in izvoza dosegamo, da je prodaja na domačem trgu še kar ugodna in da nismo imeli večjih nabavnih in uvoznih motenj.

NEKAJ OSNOVNIH ZNAČILNOSTI POSLOVANJA IN GOSPODARJENJA V PRVIH TREH LETOŠNJIH MESECIH

1. PROIZVODNJA

V delovni organizaciji je bila glede na planirane norma ure dosežena s 25,3 % letnega plana, kar lahko ocenimo za zadovoljivo. V primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa znaša indeks 102. Pri tem je treba poudariti, da štiri temeljne organizacije ne dosegajo lanskega obsega (Nadaljevanje na 2. strani)

*Ob prazniku dela
in dnevu
osvobodilne fronte
čestitamo Brestovcem
in ostalim občanom*

17. april bi lahko imeli letos v naši občini — dan mladosti. Ob sprejemu zvezne štafete mladosti so bile še številne druge prireditve.

Na kongresu smo stvarjem dali pravo ime.

Soočeni smo s krizo, eno najglobljih doslej. To si moramo priznati. Ne zato da bi tekmovali, kdo bo to stanje naslikal bolj dramatično, kdo bo temeljiteje zamolčal in razvrednotil vse veliko in človeško pomembno, kar je bilo doseženo z napori in odrekanih celih generacij naših ljudi, ki so se opredelili za socializem. Priznati si moramo to zato, da bi jasno spoznali, kje smo.

Od tu naprej pa moramo in moremo izmeriti zanesljive in dovolj trdne poti, po katerih v plimovanju razgibane človeške ustvarjalnosti, spodbujene z željo, preseči lastno zgodovinsko ujetost v obstoječe, lahko uspešneje stopimo proti našim zgodovinskim ciljem.

Milan Kučan na X. kongresu ZKS

Sedanji gospodarski trenutek in Brest

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodnje — Pohištvo, Gaber, Tapetništvo in Mineralka.

V strukturi obsega proizvodnje zaostajajo proizvodnja furniranega pohištva, tesanih tramov, žaganega lesa in tapetniških izdelkov. Izredno velike težave povzroča tudi kvaliteta proizvodnje ivernih plošč.

Oskrba proizvodnje s surovinami in repromaterialom ni bila motena v večjem obsegu. Nekaj težav je bilo v zvezi z uvozom, posebno v primerih, ko se menja lansirni program in je potrebno v kratkem času zagotoviti nekatere materiale. Sicer pa se pri uvozu poslužujemo tudi kooperacije z IPH Žitaro vasjo in maloobmejnega uvoza, za naprej pa tudi z znano švedsko firmo IKEA.

Pri tem je treba poudariti, da je treba najprej poravnati fiksne in zagotovljene obveznosti, kar se nam pri tujih dobaviteljih lahko močno maščuje v prihodnjem poslovanju z njimi.

Oskrba proizvodnje z domačega trga ni bilo bistveno ogrožena; še najbolj ogrožena je normalna proizvodnja ivernih plošč glede na to, da so zaloge surovin skopnele in delamo iz rok v usta.

2. IZVOZ

Skupni plan izvoza za leto 1986 predvideva 12.162.000 dolarjev. V prvih treh mesecih smo dosegli 3.075.550 dolarjev ali 25,3 % oziroma indeks 98 glede na izvoz v enakem lanskem obdobju. Pri tem je treba poudariti, da je konvertibilni izvoz v primerjavi z lanskim trimesečjem na indeksu 105, klirinški pa na indeksu 68.

Struktura realizacije letošnje izvoza v primerjavi s planom nam kaže, da je najvišji dosežek pri ivernih ploščah — 42 %, negor ploščah in žaganem lesu 34 % in pohištvenem delu 22 %.

V glavnem bi lahko rekli, da je v fizičnem obsegu izvoz v planskih okvirih, katastrofalno stanje pa nam kažejo dinarski rezultati. Za skoraj enak fizični izvoz kot v prvem trimesečju lani smo iztržili v letošnjem trimesečju skoraj enak znesek dinarske vrednosti ob dejstvu, da moramo upoštevati najmanj 85 % inflacijo in da so se cene vseh vhodnih materialov povečale za več kot 100 %! Ko smo ob koncu marca napravili analizo — kalkulacije za vse izvozne izdelke — smo ugotovili, da so izjemno negor plošč vsi izdelki, namenjeni izvozu, v izgubi. Ta analiza nam je pokazala, da lahko računamo z več sto milijardnimi izgubami ob koncu leta 1986, če bi ostalo pri načrtovanem izvozu pri sedanjih cenovnih razmerjih in tečaju di-

narja ter sedanjih izvoznih stimulacijah.

Več o tem v nadaljevanju. Nekaj o stanju na glavnih zunanjih tržiščih:

— Združene države Amerike. Ocenjujemo, da bo prodaja čez vse leto ugodna (po obsegu!), celo rahlo bo naraščala. Cene bodo ostale na enaki ravni kot v prvem četrtletju, nekatere pa se celo nekoliko znižajo zaradi konkurence (2 do 5 %). Naš izvoz se bo v drugi polovici leta predvsem na račun Pohištva na to tržišče v primerjavi s prvim polletjem še povečal (po planu). Izredno problematični so torej cene in plačilni roki!

— Zahodna Evropa. Tržišče je umirjeno, ponudba velika, cene rahlo upadajo. To tržišče je za Brest pomembno tudi zaradi posebnih oblik — koopearcija z IPH Žitaro vasjo in IKEA. Brez teh posebnih oblik izvoza in uvoza (kontokorent) se zaradi nizke ravni cen Brest ne bi mogel vključevati v izvoz v zahodno Evropo, čeprav do sedaj ni bil dovolj prisoten zlasti s ploskovnimi in tapetniškimi programi. Povečan izvoz se pričakuje v drugem polletju v Anglijo.

— Vzhodna Evropa. Tržišče Sovjetske zveze je izredno zahtevno (kvaliteta, roki, plačila, penali), cene zmerne. Tudi v drugem polletju nadaljujemo z odpremo front iz Pohištva, vendar bo skupni izvoz v primerjavi z lanskim manjši. Glede na sistem dela in dolgoročnost poslov se že sedaj dogovarjamo za zagotovitev ustreznih poslov v letih 1987 in 1988. Kot novost uvajamo v ponudbo fronte za kuhinje, za katere pričakujemo prva naročila.

— Vzhodna Nemčija. Večletno sodelovanje Bresta v izvozu front na to tržišče je letos prekinjeno zaradi novih predpisov v Vzhodni Nemčiji. Iščemo nove oblike sodelovanja — koopearacijo.

Pri vseh poslih na vzhodu — tudi v Češkoslovaški in Poljski — se iščejo v bistvu kompenzacijski posli, torej ne samo izvoz v te dežele, ampak tudi izvoz iz njih. Tudi v tej smeri gredo naša razmišljanja in dejavnosti. Pričakujemo možnosti za izvoz v Poljsko in Češkoslovaško.

— Arabske dežele. Zaradi ponovnih kriz v arabskem svetu (še posebno po porenitvi nafte) konjunktura prodaje pada tam precej nizko. Večjih poslov skoraj ni pričakovati.

Brest se težko vključuje z manjšimi serijami, razen v tapetništvu in pri kuhinjah, kjer pa je ogrožena dohodkovnost.

Splošna ocena o izvozu je, da bi načrtovani fizični izvoz letos lahko izpolnili oizroma celo presegli, da pa je glede na dohodkovnost (izgubo), na katero ne

moremo odločilno vplivati, vse to izredno vprašljivo.

3. PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

se giblje v načrtovanih okvirih, saj je bila dosežena glede na plan za leto 1986 z 20,3 odstotka ali v primerjavi z enakim obdobjem lani z indeksom 188. Pri tem velja poudariti dvojje: zavedati se moramo, da je bila osnova v lanskem trimesečju nizka in da je prodaja v prvem trimesečju tekla nad pričakovani. Zato nas ne sme prevzeti zanesenost pri preusmerjanju na domači trg; to bi bilo kratkoročno, da ne rečem katastrofalno.

Za prodajo pohištva v prvem trimesečju je značilno, da je bilo povpraševanje večje od ponudbe, da nismo imeli vseh programov sortiranih — kopletnih (posebno to velja za naše kuhinjske programe), ali pa da so časovni zamiki, da so dohodkovni učinki kljub spremembam cen zelo majhni, ker je dobava po starih cenah tekla še naprej, saj smo bili s tem v zaostankih.

Po vseh popravkih cen smo sedaj v tem pogledu v vrhu sorodnih pohištvenih programov in pri tem ni mogoče računati na spremembe. Nevarnost je celo, da se začne zmanjševati povpraševanje po naših izdelkih zaradi cenovnih neskladij. Če ne bomo spoštovali dobavnih rokov in celovitosti ponudbe, bomo pri doseganju dohodkovnih učinkov vedno v določenem zaostanku.

To je izredno pomembno vprašanje, ki ga mora celotna reprodukcija — od nabave, uvoza in pravočasnega lansiranja proizvodnje do prodaje — najodgovorneje obravnavati. Pri teh stvareh nam ne more pomagati nihče od zunaj; to je vse v naših rokah.

Pri prodaji žaganega lesa nismo še nikoli imeli tako slabega razmerja med cenami hlodovine in cenami žaganih sortimentov. Tako kot na tujih tržiščih, se je tudi na domačem trgu povpraševanje po teh izdelkih precej spremenilo.

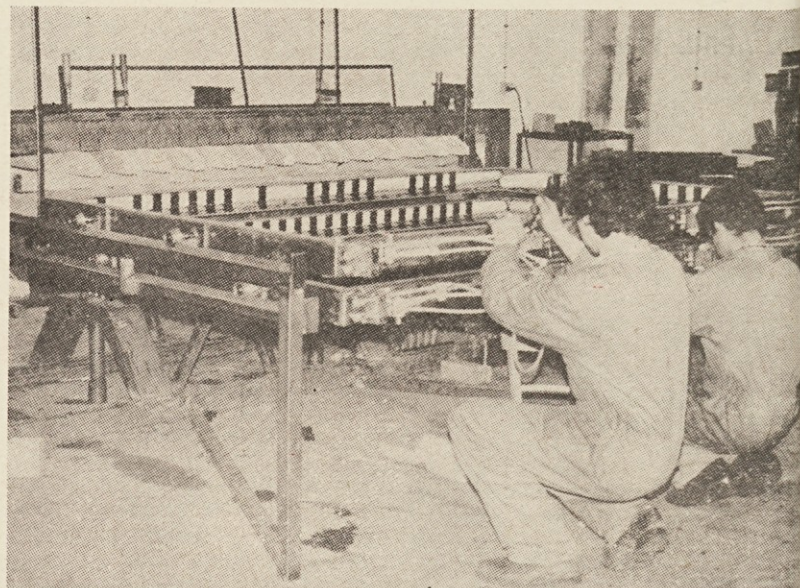
Kaže, da imamo pri tem precej preglavic, kajti eno je prodaja, ko izbiramo med večjim številom kupcev, drugo pa je, ko je treba iskati kupce in ko povpraševanje ni tako veliko.

Zaloge gotovih izdelkov (vrednost po izdelavnem materialu) so ob koncu trimesečja v primerjavi z začetkom leta ostale na enaki ravni, celo z rahlim znižanjem. Podobno je pri surovinah in repromaterialu. Vendar nas to ne bi smelo zavesti, kajti upoštevati je treba, da so se zaloge surovin na Iverki, v Žagalnici in Jelki tako znižale, da že ogrožajo proizvodnjo.

GIBANJE OSEBNIH DOHODKOV

V prvem trimesečju smo napravili tudi relativno velik skok v osebnih dohodkih. Povprečni osebni dohodki v tem obdobju so znašali 70.824 dinarjev na zaposlenega v Brestu. To je za 113 % več kot v enakem obdobju lani in 67 % več kot je bilo povprečje leta 1985. Povprečni osebni dohodki na zaposlenega samo v marcu pa so znašali 75.345 dinarjev. Za takšen skok sta v glavnem dva vzroka: nizka osnova lanskega leta, nekaj odstotkov pa predstavljajo popravki, obračunani za marec na osnovi uspešnega referenduma v februarju.

Pri tem pa je treba upoštevati, da so se življenjski stroški v teh mesecih občutno povečali in da delavci, kateremu je osebni dohodek na Brestu vir

Posnetek iz naše strojegradnje

preživljanja — in teh ni malo — tudi s temi osebnimi dohodki težko preživljajo sebe in družino. Zato bomo morali temu vprašanju posvetiti ustrezno pozornost.

FINANČNO STANJE IN NOVI PREDPISI

Tudi na področju finančnih tokov so se stvari še naprej zaostrovale. V času, ko je bil kapital še poceni, je bila splošna praksa na finančnem področju taka, da se je zanemarjalo pomen lastnih virov za pokrivanje oziroma financiranje trajnih obratnih sredstev (drobnega inventarja, polizdelkov, nedokončane proizvodnje itd.).

Tako se je večino razpoložljivih sredstev (kolikor jih je pač bilo) vlagalo v razširjeno reprodukcijo — v investicije, za obratna sredstva pa so bili na voljo bančni krediti, ki jih je pomagala vračati inflacija. Enako se je dogajalo tudi v Brestu, saj v nasprotnem primeru ne bi dosegel takega investicijskega razvoja kot ga je.

Stabilizacijska prizadevanja in v njihovem okviru ukrepi na področju kreditno monetarne politike pa poskušajo z dviganjem obrestnih mer zagotoviti realno obrestno mero (višina letne obrestne mere bi morala biti vsaj za eno odstotno točko višja kot je bila stopnja inflacije) in manjše hlastanje po kreditih in investicijah.

Nas na Brestu pa je to močno prizadelo ne samo zaradi investicij, ampak tudi zaradi sprotnega poslovanja oziroma sprotne reprodukcije, kajti delež pokrivanja trajnih obratnih sredstev, ki znaša le 3,8 % lastnih sredstev, nas sili k novemu zadolževanju z visokimi obrestmi, če naj zagotavljamo načrtovani obseg proizvodnje in zaposlenosti. Prisiljeni smo najemati vedno nova in nova finančna sredstva pri poslovni banki, Interni banki SOZD in drugih virih, kar pomeni velike stroške za obresti, ki za tri mesece skupaj znašajo 67 milijard dinarjev. Ti stroški se bodo z višanjem obrestnih mer in z vplivom inflacije na obseg kreditov nominalno in realno še povečali.

Položaj se slabša tudi zaradi tega, ker se znesek kredita, ki ga banka odobrava za pripravo in proizvodnjo za izvoz, realno ne povečuje zaradi vpliva inflacije, poleg tega pa je za ves izvoz na konvertibilno področje skrajšano kreditiranje izvoza s 180 na 60 dni. To pa praktično pomeni, najemati več dražjih kreditov in drugih virov sredstev. Sprotna likvidnost je neprestano ogrožena. V prvih mesecih je bil primanjkljaj med prilivi in odlivi med 25 in 35 starimi milijardami dinarjev, kar kaže na to, da premalo ustvarjamo oziroma prodamo.

TEŽAVNA VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Čeprav ta trenutek še niso znani končni finančni rezultati

po plačani realizaciji, lahko po fakturirani realizaciji ugotovimo, da so slabi. Rezultati namreč kažejo, da sta pozitivno poslovale le Mineralka in delovna skupnost skupnih služb.

Ali za temi rezultati stojijo slabe strateške usmeritve Bresta? Ali slabe sprotne poslovne odločitve? Ali malomarno gospodarjenje z družbenimi sredstvi? Ali dani pogoji za gospodarjenje v letu 1986? Ali sta motiviranost in prispevek delavcev, predvsem pa kadrov, na katerih temelji proizvodno komercialni proces premajhna? Ali vodstvo delovne in temeljnih organizacij ne obvladuje težkega položaja in ne uspeva v začetni poslovni politiki in sprejetih usmeritvah? Ali sedanja kreditno monetarna politika in prilagajanje njej na Brestu nista v redu? Ali sedanji samoupravni odnosi in organiziranost vplivajo na stanje in rezultate? Koliko je kriva gospodarska politika?

Še bi lahko postavljali vprašanja. Vendar pa je pomembneje, da poiščemo ustrezne odgovore in rešitve, ki pa niso lahki in preprosti.

Razreševanje sedanjih in prihodnjih razvojnih gibanj nam mora dati odgovore na ta vprašanja. Naša dejavnost se mora na strokovni in na samoupravni dejavnosti osredotočiti na najboljše rešitve nerešenih vprašanj na Brestu.

Pri tem je treba napraviti dokaj jasno razmejitev, kaj se da doseči v razmerah sedanje gospodarske politike, razmerah v svetu in v objektivnih pogojih, in kaj je potrebno storiti pri vsakem izmed nas, na vsakem delovnem mestu, seveda različno glede na stopnjo odgovornosti, ki jo imamo v temeljnih organizacijah, skupnih službah in v delovni organizaciji, pa tudi v širših asociacijah (SOZD, poslovne skupnosti, družbeno politične skupnosti in drugod).

TEMELJNI UKREPI ZA IZPOLNJEVANJE LETNEGA PLANA

Predvsem moramo na Brestu storiti vse, da se gospodarski položaj izboljša, da zagotovimo socialno varnost zaposlenih. Zato moramo naše cilje usmeriti na uresničevanja naslednjih sklopov vprašanj:

1. Zagotavljanje načrtovanega fizičnega obsega PROIZVODNJE. Temu cilju je treba zagotoviti redno in sistematično dejavnost za pravočasno lansiranje proizvodnje za domači trg in za izvoz. V ta namen morajo odgovorni delavci Skupnih dejavnosti in odgovorni delavci Prodaje napraviti takšen program, ki bo zagotavljal nemoteno proizvodnjo. Pri tem je treba čim bolj zasledovati zahtevo za selekciranje manj dohodkovnih programov. V proizvodnih temeljnih organizacijah pa morajo strokovne skupine organizirati delo tako, da bo zagotavljalo osnove meril v količinskem, kvalitnem in rokovnem pogledu. (Konec na 3. strani)

Naši tapetniški izdelki so pripravljeni za tržišče

Sedanji gospodarski trenutek in Brest

(Nadaljevanje z 2. strani)

2. Pri PRODAJI NA DOMAČEM TRGU je pričakovati zmanjšanje povpraševanja. Zato je nujno potrebno izdelati podoben program neposrednih ukrepov, da bi kar najbolj uspešno obvladovali dogajanje na domačem trgu. Temeljito je treba preučiti sedanje odnose med Brestom in večjimi prodajnimi hišami in že med letom pripraviti dodatne aktivnosti ter globljo analizo o gibanju prodaje po naših prodajalnih in regionalnih območjih. Oceniti moramo tudi uspešnost in učinkovitost ter racionalnost sedanje organiziranosti potniške mreže. Reklama in propaganda morata bolj postati funkcija za učinkovitejšo prodajo, saj zanjo odvajamo velika sredstva (0,9 % v strukturi indirektnih stroškov), potrebna pa je tudi večja strokovna odgovornost za izpolnjevanje programa reklame in propagande.

Prevoznim stroškom ne posvečamo dovolj pozornosti, saj predstavljajo 4,8 % vseh indirektnih stroškov in so na četrtem mestu po višini stroškov. Izdelati je treba analizo o organiziranosti in uspešnosti lastnega transportnega parka in predlagati ustrezne izboljšave. Analizirati je treba tudi tuje storitve (transportna podjetja, zasebniki, železnice).

Organiziranost in delo servisne dejavnosti ter reklamacije morajo biti v funkciji Brestove visoko kvalitetne ponudbe.

Posebno mesto v teh nalogah imata marketing in služba za oblikovanje. Nujno je treba dati pomembnejše mesto delovni skupini oblikovalcev, marketing pa moramo organizirati tako, da bo opravljal resnične naloge marketinga.

Izdelati je treba takšno organiziranost prodaje na domačem trgu, da bo novemu času, novim razmeram in novim zahtevam uspešno ustrezala.

Temeljna organizacija Prodaja je organizirana po posebnem določilu zakona o združenem delu kot organizacija skupnega pomena. Zato je vsakršno zapiranje ali samozadovoljstvo z doseganjem v nasprotju z zahtevami in potrebami Brestovega sedanjega časa.

3. IZVOZ OSTANE SE NARAVNA TEMELJNA POSLOVNA USMERITEV Bresta v načrtovanih okvirih tudi zaradi dejstva, da je nemogoče preusmeriti 35 % proizvodnje na domači trg in pa zaradi lastnih potreb po uvozu. Ker je dohodkovnost izvoznih programov nezadovoljiva, je nujna naloga celotnega zunanje trgovskega sektorja, da svoje delo usmeri v iskanje in raziskavo tržišč dohodkovno zanimivejših programov. Nismo dovolj učinkovito izkoriščali možnosti za kooperacijo v IPH Žitara vas, pa tudi sedanjo z IKEA je treba dohodkovno-poslovno kar najbolj izrabiti.

Pri vseh izvoznih poslih je treba preveriti, kakšna oblika izvoza ali kooperacije je za Brest z dohodkovnega vidika najbolj zanimiva.

Isto je treba napraviti pri uvozu, ki mora bolj postati dejavnik poslovnih odločitev glede na trenutno velika cenovna neskladja med domačimi cenami repromateriala in zunanjimi cenami.

Mislím, da bi bila največja strateška napaka, če bi sedaj izvoz zanemarjali in iskali rešitve v domačem trgu.

4. Trenutno z OSKRBO IN NABAVO ni večjih težav.

Toda pričakovati je, da se bodo zaradi znanih težav pri uvozu reprodukcijskega materiala pri

nekaterih naših dobaviteljih začele motnje z redno oskrbo. Zato je nujno, da z glavnimi dobavitelji sklenemo ustrezne dolgoročne sporazume — pogodbe, da bi nas zanesljivo oskrbovali tudi v težjih časih. Nabavna služba mora v tesni povezavi z uvozno službo spremljati ta dogajanja ter pravočasno in ustrezno ukrepati. Proučiti je treba tudi možnosti za učinkovit skupni nastop v okviru SOZD Slovenjale.

Za celoten sklop BLAGOVNEGA PROMETA — TRZENJA moramo izdelati operativni plan dela. Temeljni pristop pri vseh teh dejavnostih pa mora biti načelno, da agresivno trženje izziva razvoj proizvodnih možnosti. Zato moramo uporabljati sodobnejše metode pri obdelavi trga in pospeševanju prodaje. To je verjetno tudi edini možni način za uspešnejše trženje, da tržna spoznanja postanejo izhodišče za poslovne odločitve in opredelitve. Oceniti je treba tudi sedanjo organiziranost vseh sektorjev blagovnega prometa — trženja ter pripraviti ustrezen predlog za novo organiziranost. Cilj je samo eden — učinkovitejšo in boljše rezultati.

5. RAZVOJNA VPRAŠANJA so tudi v tem dovolj težkem času najpomembnejša. Pravilna in strokovno ter družbeno upravičena naravnost našega prihodnjega razvoja je življenjsko pomembno vprašanje za vse Brestove delavce, pa tudi za širšo družbeno skupnost. Znano je namreč dejstvo, da je Slovenija največji proizvajalec pohištva — lesarstva na prebivalca v svetu, saj je vsak petdeseti Slovenec zaposlen v lesarstvu, v občini Cerknica pa je to še izraziteje, vsak sedmi je zaposlen v lesarstvu — na Brestu.

Zato sta razprava in odločitev o teh vprašanjih na Brestu še toliko bolj zahtevni in odgovorni. Mi smo temelje plana do leta 1990 sprejeli, pa tudi usmeritve do leta 2000. V grobem bi lahko to opredelili takole:

- povečati proizvodnjo masivnega pohištva;
- zadržati na sedanji ravni proizvodnjo žaganega lesa, ivernih plošč, negorljivih (surovih) plošč;
- povečati proizvodnjo strojev za lesno industrijo;
- doseči večjo finalizacijo negorljivih plošč in razširiti uporabnost vermikulita v druge namene;
- iskati možnosti v nelesnih programih;
- zmanjšati (fizično) del proizvodnje ploskovnega pohištva;
- organizacijsko-poslovno in samoupravno dograjevati našo

organiziranost (položaj TOZD, SD, DO, SOZD, poslovne skupnosti itd.);

- do leta 1990 povečati skupen izvoz na 40 % CP;
- zagotoviti ustrezne kadrovske potencialne.

V načelu imamo stvari torej jasno opredeljene. Seveda pa je uresničitev mnogih od teh usmeritev še v marsičem odvisna od trga, od finančnih sredstev in še drugih pomembnih stvari (kadri, oprema in drugo).

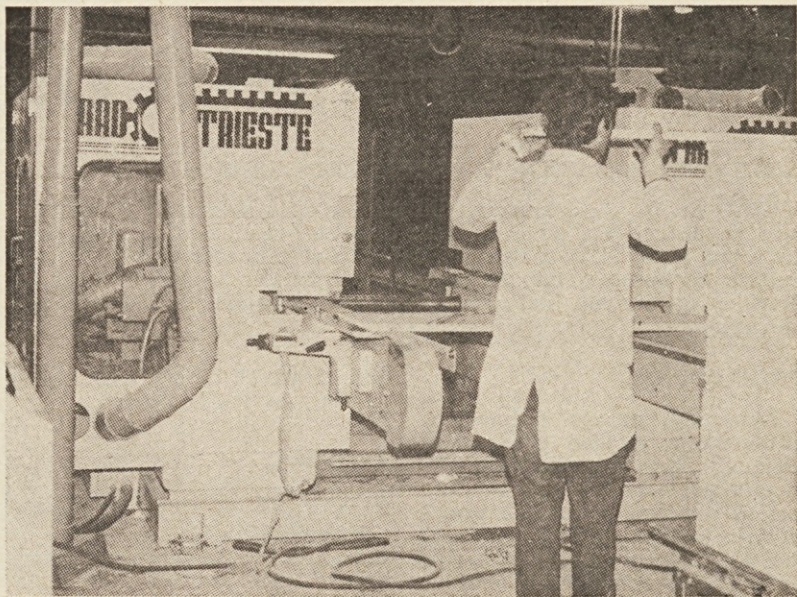
Če bomo hoteli te opredeljene in nove cilje uresničevati, potem moramo razvojno delo v naši delovni organizaciji bistveno dopolniti. Razvojni oddelek na Skupnih dejavnostih (ki ni v celoti zaseden), tehnologi v temeljnih organizacijah z vodstvom delovne in temeljnih organizacij — vsi smo preveč obremenjeni s sprotimi vprašanji in reševanjem sprotih zadev. Za pravo razvojno delo pa so potrebni čas in možnosti. Zato je potrebno na novo organizirati sedanjo in pripraviti novo organiziranost razvojnega dela pri nas.

Če hočemo, da bomo cilje, ki smo jih opredelili, tudi uresničili, potem moramo takoj opraviti ustrezno reorganizacijo na tem področju, dodatno oblikovati posebno delovno — razvojno skupino, ki bi začela čimprej delati pri razvojnih nalogah. Zaradi pomembnosti in zaradi učinkovitejšega dela naj bi tej skupini omogočili ustrezne prostorske in druge pogoje.

Obenem tudi predlagam, da bi učinkovitejšo nagajevanje in stimuliranje te skupine določili s posebnim sklepom delavskega sveta delovne organizacije, ker je to v interesu vseh delavcev Bresta. Razvojna služba naj bo vezana na vodstvo delovne organizacije. Pri tem je treba poudariti, da bo treba izbrati najboljše teoretično in praktično sposobne delavce v okviru Bresta in morda tudi od zunaj.

Napravljen je izračun, ki naj ilustrira stanje in razmerje na tem področju. Za stroške reklame in propagande načrtujemo letos okoli 10 milijard starih dinarjev, za stroške službe za razvoj in tehnologijo v Skupnih dejavnostih pa 7,2 starih milijarde, če pa dodamo še stroške službe za marketing v TOZD Prodaja znaša to še 3,6 milijarde starih dinarjev. Komentar je gotovo odveč.

6. INVESTICIJE V LETOŠNEM LETU — samo dokončanje del v Masivi bo znašalo 34,2 milijarde starih dinarjev — in še druge načrtovane naložbe bodo izredno težko uresničljive. Sedanji predpisi ne omogočajo investicij temeljnim

Nova formatka v begunjski JELKI

organizacijam, ki nimajo pozitivnih OBS obrazcev, tega pa razen v Masivi (ker je investicija še iz leta 1985) nimamo.

Investicije pa so odvisne tudi od tega, ali bomo uspeli ponovno dobiti kredite mednarodne banke in sovlagateljev. Sicer bomo lahko uresničevali načrtovane investicije le v toliko, kolikor imamo amortizacije in kolikor bo dopuščala likvidnost.

7. V vsej delovni organizaciji je treba ustvariti GOSPODAREN ODNOS do surovin, repromateriala in drugih stroškov. Zato je treba v vseh temeljnih organizacijah in Skupnih dejavnostih izdelati operativne ukrepe za zmanjšanje vseh vrst stroškov (vključno s škartom!) kot so kilometrine, dnevnice za službena potovanja doma in v tujini, reprezentanca, gorivo in podobno.

8. STANJE NA PODROČJU LIKVIDNOSTI JE RESNO. Zaradi visokih obrestnih mer je gospodarjenje s finančnimi in blagovnimi sredstvi izjemno občutljivo in odgovorno. Zato je potrebno posvetiti največjo disciplino in odgovornost naslednjim področjem in fazam poslovanja:

- čim manjši vezavi vseh sredstev v nabavi, proizvodnji in prodaji (najmanjše in največje zaloge na podlagi ABC metode, pravočasne dobave po čim ugodnejših pogojih, kakovost pri izdelavi, preprečevanje ne-normalnega izmeta, boljše izkoriščanje surovin in materiala, zamenjava dražjih surovin in materialov s cenejšimi);
- zaloge vseh vrst je treba zmanjšati na najmanjšo možno mero;
- dosegati moramo boljše plačilne pogoje pri prodaji naših izdelkov (kratki plačilni roki, čim ugodnejše obrestovanje prodaje na kredit, avansi);
- zaradi prevelikih razlik med prilivi in odlivi finančnih sredstev bomo po temeljnih organizacijah nujno omejili porabo z mesečno kvoto možnega angažiranja sredstev;
- iskali bomo še naprej najcenejše vire financiranja, s katerimi bomo nadomeščali dražje vire;
- terjatve do kupcev bomo stalno spremljali in sproti izvajali izterjavo;
- s petnajstdnevnimi načrti in poročili o likvidnosti bomo omogočili sprotne ukrepanje;
- mesečno bomo obveščali temeljne organizacije o stanju njihovih zadolženosti (kratkoročne in dolgoročne).

VPLIVI PREDPISOV

Na finančnem področju bodo sprejeti nekateri pomembni ukrepi, ki bodo seveda vplivali tudi na Brestovo gospodarjenje. To so zakon o konverziji kratkoročnih kreditov v dolgoročne, ki nam ne prinese povečanega obsega sredstev, ampak le kvaliteto, zakon o pokrivanju negativnih tečajnih razlik, zakon o sanaciji in prenehanju OZD, za-

kon o zagotavljanju obratnih sredstev, zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in drugi.

To poudarjam zato, ker bodo vsi ti ukrepi neposredno zadevali, da ne rečem zaostrovali poslovanje v Brestu.

Ker je eno izmed temeljnih vprašanj, kako bomo razreševali skrajno težko bilanco lastnih sredstev, je nujno potrebno izdelati temeljito finančno konstrukcijo sanacije na tem področju. S predlogi na tem področju je treba seznaniti banko in druge ustanove, da bi z njimi skupaj razreševali ta vprašanja.

VSAK NAJ OPRAVI SVOJ DEL NALOG

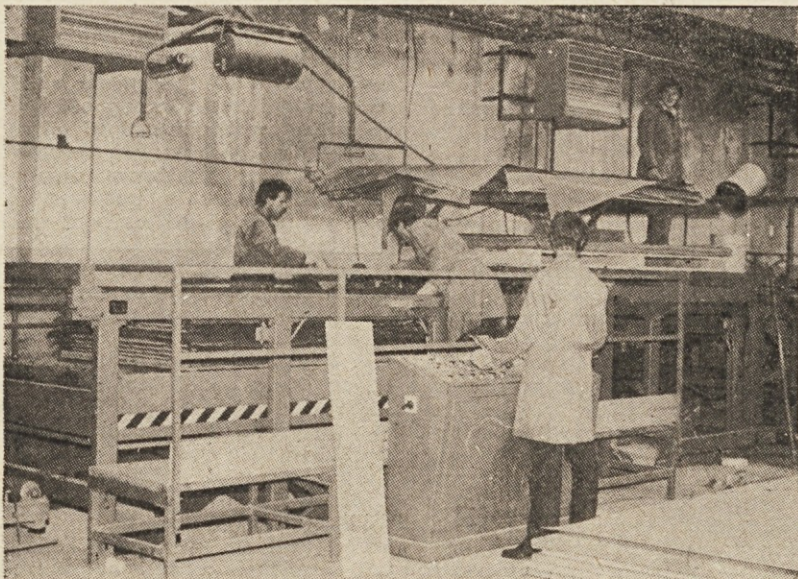
Iz vsega povedanega, pa tudi iz ukrepov za uresničevanje poslovne politike in letnega plana, izhaja, da so naloge zastavljene tako, da je od doslednega uresničevanja delovnih nalog vsakega Brestovca na svojem mestu — skladno z odgovornostjo — odvisen naš položaj. Vsak izmed nas mora opraviti svoj del nalog. Sele potem lahko pričakujemo ob dopolnitvi pogojev gospodarjenja, tudi boljše rezultate. Trdno sem namreč prepričan, da je samo ob trdem in vztrajnem delu, ki bo prepojeno z več znanja, mogoče stvari premakniti na bolje.

Nujno se morajo spremeniti odnosi predvsem v zunanje trgovinskem poslovanju v smislu večjega stimuliranja in sicer tudi materialnega in ne le moralnega — v občutnejšem obsegu, tako da bo pretežni izvoznik nagrajen, pretežni uvoznik pa ne. To pa pomeni nujno spremeniti tečaj tujih valut ter zagotoviti občutnejše stimulacije za izvoznike in ugodnejše pogoje za kreditiranje priprave izvoza.

Tudi razrešitev vprašanj dragih obratnih sredstev je za našo delovno organizacijo izrednega pomena. Ob obrestih, ki se gibljejo višje kot je strošek osebnih dohodkov vseh zaposlenih, vsa sredstva za stanovanjsko izgradnjo in še kaj, je vse to preprosto nemogoče vgrajevati v ceno izdelka in uspešno poslovati.

Zato se je treba odločno vzemati za red in disciplino, za kvalitetno delo, za gospodaren odnos do vsega Brestovega premoženja, saj sta od tega odvisna naš danes in jutri. V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti skupnih služb je treba poudarjati odgovornost za uspešno delo, za izpolnjevanje dogovorjenega.

Zaostriti moramo odnos, da za slabe poslovne odločitve odgovarja tisti, ki jih je sprejel, ki je odgovoren s svojega delovnega mesta, tako kot delavec pri stroju odgovarja za škart, slab izdelek. Seveda pa je naš položaj tak, da ni izključno v naših rokah in je odvisen tudi od ostalih pomembnih pogojev gospodarjenja. Tone Kraševac

Nova linija za oplemenitenje negorljivih plošč

Nič kaj obetaven začetek leta

NAŠE GOSPODARJENJE V PRVEM TRIMESEČJU

Glede na to, da tokrat uvodni stavek obsega izčrpen in celoten opis gospodarskega položaja naše delovne organizacije v sedanjem trenutku in so s tem okvirno zajeti tudi trimesečni poslovni rezultati, se bomo v tem sestavku le na kratko »sprehodili« skozi številke in omenili nekatere posebnosti oziroma značilnosti poslovanja.

PROIZVODNJA

Doseganje obsega načrtovane proizvodnje je zelo pomemben dejavnik pri gospodarjenju in v tem pogledu je bil Brest kot celota uspešen. Vrednost proizvodnje je dosegla v tem obdobju 4.854.008.000 dinarjev in je za 125 odstotkov večja kot v lanskih prvih treh mesecih. Tudi letni načrt se uresničuje in sicer s 26,1 odstotka po vrednosti in s 25,3 odstotka, merjeno fizično z norma urami.

V doseganju fizičnega obsega proizvodnje sta najuspešnejši temeljni organizaciji IVERKA in MINERALKA (30,6 odstotka letnega načrta). Slabše proizvodne rezultate sta dosegli temeljni organizaciji POHIŠTVO in JELKA zaradi razdrobljenosti proizvodnega programa, slabe kakovosti ivernih plošč in površinskih materialov ter manjše proizvodnje žaganega lesa in tesanih tramov v zimskih mesecih.

NABAVA

Domači trg

Večjih težav pri redni oskrbi proizvodnje z najpomembnejšimi surovinami in materiali v preteklem trimesečnem obdobju ni bilo.

Osnovna značilnost, ki je sicer splošen pojav, je stalna in velika rast cen. Le-te so se v povprečju povečale za 40 odstotkov. Glede na taka gibanja so bile izdelane primerjalne analize z uvoznimi cenami za nekatere materiale in ob ugotovitvi, da je uvoz nad 30 odstotkov cenejši (normalno ob takem gibanju tečaja dinarja), smo nekatere materiale pač uvažali.

Veliki naporji so bili storjeni za doseganje ugodnih plačilnih in dobavnih pogojev, kar je pri današnjih cenah zelo pomembno.

Uvoz

Zaradi spremenjenih deviznih zakonov, ki so pričeli veljati s 1. januarjem 1986, so bile pri uvozu velike motnje. Kljub vsem težavam je bila oskrba z uvoženimi materiali zadovoljiva, saj ni prihajalo do večjih zastojev v proizvodnji, potrebne pa so bile občasne spremembe v lansiranju.

Dosežena vrednost uvoza v znesku 270.839.000 dinarjev pomeni 23 odstotkov letnega načrta. Delež konvertibilnega uvoza je 68 odstoten. V omenjenem znesku uvoza pa ni zajeta vrednost uvožene opreme v vi-

šini 71.400.000 dinarjev (iz kredita IFC) za TOZD Masiva.

PRODAJA

Domači trg

Presenetljivo je prodaja v prvem trimesečju dokaj ugodna, saj je načrt za tri mesece izpolnjen z 99 odstotki. Glavne značilnosti so še naslednje:

- povečuje se delež prodaje, dosežen z inženirinskimi posli,
- ne dosegamo načrtovanih prodajnih cen,
- premajhna ponudba stolov in miz za domači trg,
- povpraševanje po kuhinjah je bilo v prvem trimesečju večje od ponudbe, ker zamuja odprema kuhinj BREST 2000,
- zaostajanje prodajnih cen za načrtovanimi prodajnimi cenami tapetniških izdelkov, povečuje pa se število odprtih naročil,
- nemoten potek prodaje oplemenitenih in neoplemenitenih ivernih plošč,
- težja prodaja žaganega lesa.

Izvoz

Dolarska vrednost izvoza je za celotno delovno organizacijo na načrtovani ravni.

Vrednost izvoza po temeljnih organizacijah (v dolarjih) pa je dokaj različna in je pri pohištvu pod načrtovano (22 odstotkov letnega načrta), primarna predelava pa je v izvozu uspešnejša in je doseganje načrtovanega zneska od 34 do 42 odstotkov. Ostale značilnosti in napovedi gibanj so naslednje:

- večja selekcija programov glede na dohodkovne učinke in primernost glede na tehnološke možnosti proizvodnje,
- iskanje novih kupcev in naročil za sicer manjše serije, ki bodo bolje plačane,
- nadomestitev manjšega izvoza končnih izdelkov iz masivnega jelovega lesa v drugem polletju s preusmeritvijo na angleško tržišče,
- uspešna nova oblika izvoza ivernih plošč — skupen izvoz s proizvajalci pohištva,
- nove akcije za predstavitev mineralnih plošč v deželah zahodne Evrope, da bi povečali izvoz in s tem nadomestili manjši izvoz v prvem trimesečju,
- uvažanje nove serije sedežnih garnitur v povezavi z ameriškim proizvajalcem, ki bodo na voljo za tržišča v zahodni Evropi in arabskih deželah.

FINANČNI REZULTATI

Rezultati poslovanja so posledica vseh težav in slabosti, ki smo jih že omenili. Zato so tudi zelo slabi. Nismo dosegli načrtovane ravni celotnega prihodka in dohodka, prav tako tudi ne čistega dohodka, saj izkazujemo že v tej obračunski kategoriji izgubo.

Sedem temeljnih organizacij (od devetih) ima izgubo in sicer:

	din
POHIŠTVO	329.845.000
MASIVA	52.951.000
ZAGALNICA	67.548.000
IVERKA	100.414.000
GABER	75.786.000
JELKA	124.809.000
TAPETNIŠTVO	40.351.000

Edino MINERALKA je bila uspešnejša in je izdvojila v poslovnem sklad 9.018.000 dinarjev.

Celotni prihodek delovne organizacije je bil dosežen z 20,1 odstotka glede na letni načrt. Odstotek v doseganju načrtovanega zneska porabljenih sredstev je višji (24,1), velik delež

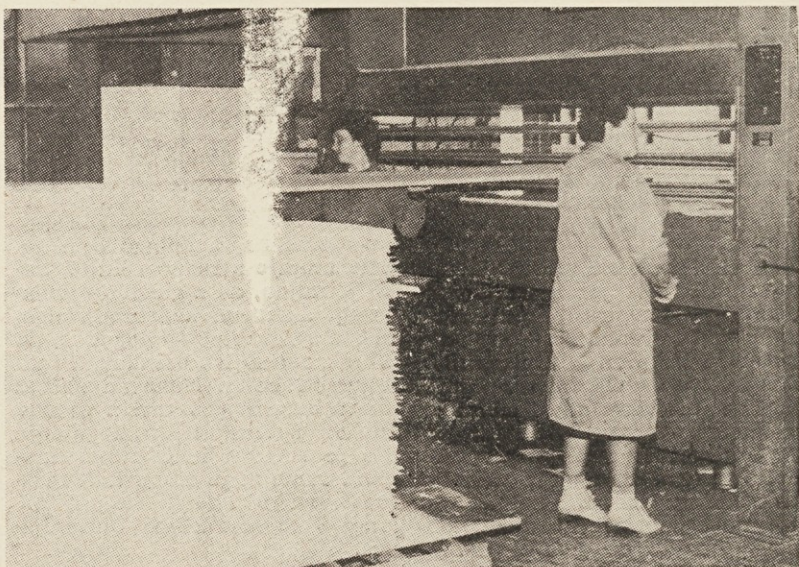
TUDI ZA KONGRES SLOVENSKE KOMUNISTOV JE BILA PRI NAS PRIPRAVLJENA POSEBNA RAZPRAVA, KI GOVORI PREDVSEM O TEMELJNIH TEŽAVAH PRI NAŠEM GOSPODARJENJU. OBJAVLJAMO JO V CELOTI.

Z našim prispevkom želimo v kongresnih razpravah opozoriti na vprašanja dolgoročne usmeritve v mednarodno menjavo. Ugotavljamo, da je razrešitev teh vprašanj življenjskega pomena za eksistenčni položaj delavca v naši občini.

Dejstvo je, da izvoz v zadnjih letih ne narašča v načrtovanih okvirih, čeprav hkrati ugotavljamo v strukturi proizvodnje povečevanje deleža fizičnega izvoza. To velja za vso lesno industrijo in še zlasti za proizvodnjo pohištva. Ta problem je v naši občini še posebej izrazit zato, ker zaposluje lesna industrija polovico vseh zaposlenih.

V ocenah preteklega in novega srednjeročnega obdobja ugotavljamo, da je industrijska dejavnost v cerkniški občini vezana predvsem na stanovanjsko izgradnjo, ki že sedaj in tudi v prihodnje ne bo naraščala tako kot v preteklosti.

Zato so se temeljne organizacije združenega dela v svojih planskih aktih opredelile še za nadaljnje povečevanje izvoza. Žal pa takšna strategija otežuje že enostavno reprodukcijo in ne zagotavlja posodobitve proizvodnje, postopnega prestrukturiranja in s tem nujne konkurenčne sposobnosti na domačem in svetovnem trgu. Znani in predvideni pogoji na področju zunanje trgovinskega poslovanja pa se še slabšajo, čeprav smo politično, samoupravno in strokovno ugotovili, da je izhod iz gospodarskih težav naše družbe samo v povečevanju izvoza.

Iz JELKE — vse več poslov za naš inženiring

od njih pa predstavljajo obresti za obratna sredstva, ki so dosežene s 27 odstotki na vrednost, ki smo jo načrtovali za letos.

Dohodek je dosežen v višini 5,5 odstotka letnega načrta, indeks v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa je 58, kar pomeni drastično zmanjšanje. Pri kategoriji čistega dohodka

pa že ugotavljamo izgubo v višini 89.699.000 dinarjev.

Stanje je izredno zaskrbljujoče, zato so bili že sprejeti ukrepi za uresničitev poslovne politike in plana za letošnje leto, vendar, če tudi družba ne bo naredila ustreznih korakov, bomo pri naslednjih obračunih ugotavljali še slabši položaj.

P. Kovšca

O položaju izvoznikov — naša kongresna razprava

Naj opozorimo tudi na nekatere poglavitne pojave, ki danes izrazito vplivajo na položaj izvoznikov in ki terjajo dolgoročne sistemske ukrepe.

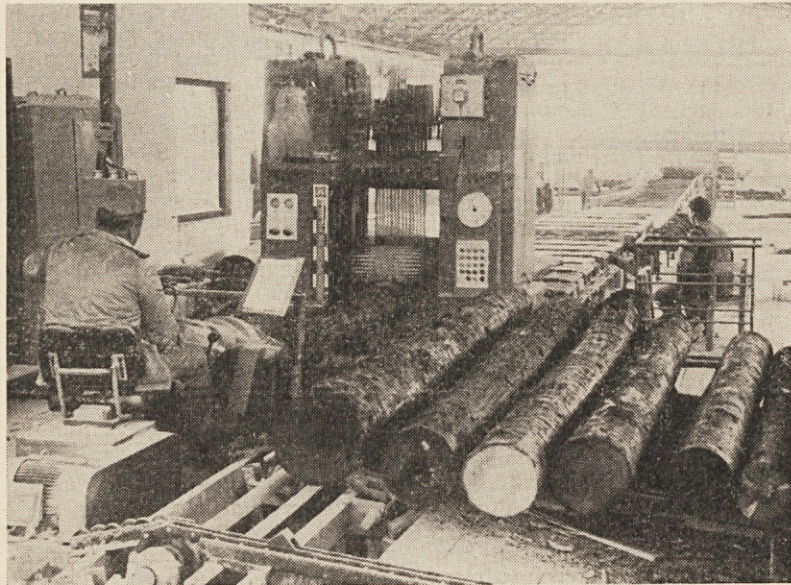
Predvsem moramo izpostaviti gibanje tečaja dinarja nasproti konvertibilnim valutam. V zadnjih letih smo sicer opredelili politiko usklajevanja tečaja dinarja z našo inflacijo. Kaže pa, da so vplivi in interesi tistih, ki živijo na račun uvoza in domačega trga ter kliringa prevladujoči, kar je videti v izrazitem zaostajanju realne vrednosti dinarja.

Še v letu 1985 so cene na domačem trgu naraščale kolikor toliko v odvisnosti od gibanja tečaja konvertibilnih valut.

Letos pa domače cene naraščajo še hitreje in neodvisno od sprememb tečaja konvertibilnih valut. To z drugimi besedami pomeni prelivanje dohodka od izvoznikov k uvoznikom.

Pogojev gospodarjenja v izvozu ne bomo mogli razrešiti samo s tečajem dinarja, temveč tudi z dodatnim ukrepanjem na področju ostalih stimulacij izvoza, pri čemer velja opozoriti zlasti na izvozne premije, plačilne ugodnosti v transportu in ukrepanje na področju kreditno monetarne politike.

Čeprav smo se v naši družbi prvenstveno opredelili, da bomo izvoz vseskozi stimulirali predvsem s tečajem dinarja in nekoliko manj z drugimi stimulacijami, ugotavljamo, da ni pravih stimulacij na nobenem področju. Kot primer lahko navede (Konec na 5. strani)

Žagalnica posluje nekoliko slabše kot poprej

O položaju izvoznikov

(Nadaljevanje s 4. strani)

mo zmanjšanje izvoznih premij in hitrejšo stopnjo rasti obresti pri izvoznih kreditih nasproti rasti splošnih obrestnih mer. Ko že govorimo o kreditih, velja opozoriti še na to, da krediti za pripravo izvoza ne sledijo dejanskim potrebam za financiranje izvozne proizvodnje.

Ko obravnavamo vprašanje premij, moramo posebej poudariti, da ves svet pozna izvozne premije, saj so zaradi različne oddaljenosti, različnih carinskih in necarinskih ovir, različne politike posameznih delov sveta potrebne tudi različne stimulacije. Vir za te dohodke je carina, ki pa jo pri nas uporabljamo za proračunske potrebe. Zaradi vse večjih potreb proračuna pa bomo s takšno politiko kmalu ukiniteli še te skromne premije, ki jih imamo sedaj. Glede na naše potrebe po izvozu na konvertibilno področje bi morali različno vrednotiti tudi konvertibilni in klirinški dolar.

Velike težave za izvoznike — finaliste predstavlja tudi oskrba s kvalitnimi surovinami in re-promateriali. V bistvu ugotavljamo dve: kvalitetne materiale izvažamo in tako ostanejo za proizvodnjo naših končnih izvoznih izdelkov materiali slabše kvalitete, obenem pa so tudi cene le-teh višje od svetovnih.

Rešitev vidimo v skupnem prihodku, vendar ugotavljamo, da so za takšen način razreševanja zainteresirani samo izvozniki.

Da bi si izvozniki vsaj delno omilili položaj, se odločajo za začasen uvoz, kar pa povzroča ogromno administriranja, motnje v proizvodnji in ne nazadnje tudi manjši neto devizni učinek.

Usmeritev naše pohištvene industrije v mednarodno delitev dela terja tudi nenehno posodabljanje tehnologije in tehničnih sredstev. V srednjeročnih načrtih smo skušali naložbe uskladiti s stvarnimi možnostmi, ki sicer niso bile velike, že danes pa vidimo, da so tudi ti načrti postavljeni preveč optimistično in da se bodo naložbe gibale zgolj v okvirih amortizacijskih sredstev in še to zmanjšanih za dosedanje kreditne zadolžitve. Očitno bomo morali celo amortizacijska sredstva namenjati za pokrivanje vedno večjega primanjkljaja obratnih sredstev, ki ga pogojuje sprotne inflacija. Ob taki posledični stopnji opremljenosti pa se naše konkurenčne možnosti na svetovnih trgih še ožijo in postavljajo pod vprašaj realnosti naših planov in celo ohranjanje sedanjega deleža izvoza.

Tudi za gospodarske odnose s tujino sta značilna čedalje večja centralizacija in administriranje. Tipičen primer za to je novi devizni zakon, ki je pod plaščem enotnosti razreševanja teh stvari omogočil administraciji, da preveč po svoji logiki ureja to pomembno gospodarsko področje. To pa pomeni še večje odtujevanje odločanja pri neposrednih proizvajalcih.

Drugi takšen primer je ukrep na področju zunanje trgovinske registracije, ki je čez noč odvzel proizvodnim organizacijam — pretežnim izvoznikom pravico do samostojnega nastopanja na tujem trgu, kar v končni posledici pomeni še večjo prevlado

trgovine in odlivanje že tako pičlega dohodka pri dejanskih izvoznikih.

Seveda moramo biti samokritični in priznati svoje lastne slabosti, ki vsekakor niso zanemarljive. Za odpravljanje le-teh smo odgovorni predvsem komunisti v svojih delovnih okoljih, vendar istočasno terjamo, da se te zadeve uredijo tudi v širši družbeni skupnosti. Ocenjujemo namreč, da že sedaj izpadlega dohodka v letu 1986 ne bo moč nadomestiti do konca letošnjega leta. Menimo, da takšnega stanja ne smemo več dopustiti, kajti dolgoročni izvoz zahteva stabilno in dolgoročno gospodarsko politiko.

Brest na zagrebškem velesejmu

Spet je leto naokoli in sejemske dejavnosti so se znova začele. Po sejmu v Skopju je tu že spomladanski zagrebški velesejem. Odprli so ga 21. aprila in bo trajal do 27. aprila. Pod svojo streho je letos zbral kar 1950 razstavljalcev, od tega tudi 200 tujih iz 18 držav.

Kot je že običajno, tudi letos sestavlja velesejem več specializiranih sejmov, med katerimi sta tudi 13. MEDNARODNI SEJEM POHIŠTVA IN NOTRANJE OPREME ter 13. MEDNARODNI SEJEM GRADBENIŠTVA. V okviru teh dveh sejmov je tudi BREST razstavil svoje programe, in sicer na dveh ločenih razstavnih prostorih. In kaj je pokazal zanimivega?

Najprej nekaj besed o razstavnem prostoru pohišta. Prostor je letos z novo dekoracijo postal bolj razgiban, bolj podoben posameznim bivalnim prostorom v stanovanju in ne več le prostoru, na katerem je razstavljeni izdelek sam sebi namen.

Od ploskovnega pohišta sta predstavljena program MAJAO in MAJA BL. Program VESNA je prikazan v obliki dnevne sobe in spalnice. Razstavljeni sta bili tudi spalnice MIJA in NADA. Program HELENA kot izbrani program Slovenijalesa je predstavljen v vseh treh izvedbah na našem razstavnem prostoru, prav tako pa tudi na razstavnem prostoru Slovenijalesa.

Paleta kuhinj sestavlja kuhinja BREST-11, ki je tržno še vedno zelo zanimiva in kuhinje generacije 2000. Predstavljeni sta tudi kuhinji BREST-2000 s stojkami in brez njih ter BREST-2001. Slednja je kot izbran program Slovenijalesa razstavljena

tudi na njihovem prostoru. Pridružila se jim je že nova kuhinja in sicer BREST-2002, ki je sedaj poleg Beograda in Skopja predstavljena tudi v Zagrebu.

Ploskovno in kuhinjsko pohištvo dobro dopolnjujejo sedežne garniture, pa tudi mize in stoli iz rednega programa. Med sedežnimi garniturami so predstavljene KSENIJA, MOJCA, LENKA in DANA. Novost so postavitev sedežnih garnitur v plišu.

Poleg pohišta pa Brest sodeluje na sejmu tudi z NEGOR ploščami in s celotnim programom izdelkov iz jelovega lesa. Obe skupini izdelkov sta razstavljeni na posebnem razstavnem prostoru v okviru sejma gradbeništva. Mineralka je predstavila surove in oplemenitene NEGOR plošče ter različne konstrukcijske rešitve za protipožarno zaščito v gradbeništvu. Zagalnica pa je s svojim JELOVIM PROGRAMOM zapolnila vrzel na tržišču drobnih proizvodov iz masivnega jelovega lesa; predstavila je tudi stenske in stropne obloge.

Ko je bil napisan ta sestavek, je bil sejem šele odprt, zato seveda dokončna slika o uspehu sejma, obisku in zanimanju za naše izdelke še ni znana. Kljub temu lahko rečem, da je bil proizvodno prodajni program dobro predstavljen in zato lahko pričakujemo tudi ugoden odmev.

F. Otoničar

Delček iz našega jelovega programa

Naš jelov program

Skladno z usmeritvijo o delitvi programov na Brestu in o odločitvi o večji stopnji predelave žaganega lesa se na Zagalnici izteka prvi del ustrezne investicije. Ob zaključenih naložbi naj bi bila omogočena predelava okrog 10.000 kubičnih metrov jelovega žaganega lesa.

Znano je, da je Brestova žaga edina v Sloveniji, ki prodaja skoraj ves žagan les na domačem trgu in v izvoz. Predelane količine v Brestu so zanemarljive. S poslabšano prodajo žaganega lesa na domačem trgu in z velikim padcem cen v izvozu, ki v tem trenutku ne pokrivajo niti cen surovine, se je odločitev Bresta, da postopoma predela čimveč jelovega žaganega lesa, pokazala kot pravilna.

Z opustitvijo proizvodnje kartonov in z nakupom osnovne opreme (čelilnik, štiristranski skobelni stroj, pretočna formatka in čeparka) je proizvodnja stekla ob koncu leta 1984. Ker ta oprema ni omogočala izdelave celotnih programov, so nekatera dela (širinsko lepljenje) opravljali v Masivi. Z izgradnjo sušilnic z zmogljivostjo 120 kubičnih metrov so bili izpolnjeni osnovni pogoji za delo v proizvodnji.

Pretežni delež proizvodnje predstavljajo izvozni proizvodi in sicer deli za podstrešne stopnice, leseni deli za podstrešna okna, kotne lestve, delovna stola. Največje težave ob začetku proizvodnje so bile v izkoriščanju ostankov lesa, ki so nastajali ob izvoznih izdelkih.

Zaradi omejene naložbe je stroj za dolžinsko lepljenje predviden za drugi del investicije. Kljub temu pa smo uspeli doseči boljši izkoristek s programom proizvodov (gospodinjске lestve, okviri za slike, stenski regali, stenske police, obloga), ki se vključujejo v prodajo za izvoz in tudi za domači trg.

Programi so bili že predstavljeni na sejmu gradbeništva v Skopju in v nekaterih salonih Bresta.

Organiziranje požarnega varstva

Novo pri preventivnem delovanju požarnega varstva je, da morajo temeljne organizacije in druge delovne skupnosti določiti enega ali več delavcev, ki so odgovorni za izvajanje požarno varstvenih ukrepov, določenih z zakonom o požarnem varstvu ter z drugimi predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.

Raziskave o vzrokih požarov v družbenem sektorju namreč kažejo, da jih je večina nastala zato, ker niso bila izpolnjena in upoštevana požarno varstvena in tehnična navodila in zaradi malomarnosti posameznih delavcev.

Pravilnik o organiziranju varstva pred požarom in o strokovni usposobljenosti delavcev,

Kljub tej začasni in delni rešitvi izrabe lesa pa je nabava stroja za dolžinsko spajanje prva naloga. Poleg popolnejše izrabe lesa nam bo omogočil dodatno ponudbo zelo iskanih izvoznih proizvodov.

Do nabave stroja za dolžinsko spajanje pa naj bi prodaja na domačem trgu dopolnjevala izvoz za čim boljši izkoristek in enakomerno zasedenost proizvodnih zmogljivosti. Značilnost izvoznih programov je, da so vsi naročilniški, kar pomeni v nekaterih mesecih izredno zasedenost proizvodnje. Prihaja pa tudi do manjših praznin, ki bi jih zapolnili s proizvodi za domači trg.

Ugodno se razvija tudi sodelovanje s Kovinoplastiko pri proizvodnji podstrešnih oken.

Z montažo stiskalnice za širinsko lepljenje in strojem za krpanje grč v začetku leta se je ponudba proizvodov povečala.

Povpraševanje v izvozu trenutno presega zmogljivosti proizvodnje, vendar je ponudba brez dolžinskega spajanja še močno omejena. Od izvoza napadajoča proizvodnja za domači trg ne bi smela predstavljati težav za prodajo.

Zato se je treba v skladu z dolgoročno usmeritvijo čimprej lotiti drugega dela investicije. Ta bo omogočala celovito ponudbo iskanih izdelkov iz jelovine in prehod sedanje predelave bukovine na predelavo iglavcev. Sama oprema v tem delu ne zahteva posebno velikih sredstev. Večja težava je v tem, ker je potrebno obnoviti ostrejšo sedanje stolarne in pokriti prostore za proizvodnjo in medfazna skladišča za novo proizvodnjo. Ta so že pri sedanji proizvodnji neustrezna.

Zavedati pa se moramo tudi tega, da je ob dohodkovnosti programa les iglavcev na Brestu edina surovina, ki je imamo dovolj.

S. Bavec

Sedanji pogled na rekonstrukcijo tovarne v Martinjaku

Iz drugih lesarskih kolektivov

LESONIT je ob štiridesetletnici svojega delovanja med drugimi priložnostnimi proslavljanji odprl tudi svoj salon pohištva v Ilirski Bistrici. Na 530 kvadratnih metrih razstavno prodajne površine razstavlja svoj celotni prodajni program, poleg tega pa tudi programe zlasti svojih poslovnih partnerjev. Posebno mesto ima v salonu njegov pohištveni program Polo, dobitnik »zlatega ključa« na beograjskem salonu pohištva.

INLES lani ni v celoti izpolnil svojih izvoznih načrtov. Izpadel je izvoz v Madžarsko, manj so izvozili žaganega lesa, predvsem pa jih je finančno prizadela sprememba v strukturi izvoženih izdelkov. Sedaj so svojo ponudbo razširili na 35 izdelkov, po katerih je v tujini dovolj povpraševanja. Da bi mu zadostili, bodo za posodobitev tehnologije in za odpravo ozkih grl v proizvodnji uporabili tuji kredit v znesku 900.000 dolarjev. Lame-lirani okenski profili in lamelirane bukove plošče predstavljajo tri četrtine njihovega izvoza.

SAVINJA načrtuje dokaj obsežno investicijsko dejavnost, ki pa bo odvisna od lastnih investicijskih sredstev in pridobitve dodatnih tujih virov. Rekonstruirati nameravajo pohištveno proizvodnjo v Celju ter posodobiti tehnologijo v proizvodnji pohištva v Šempetru, dokončati drugo fazo izgradnje energetskega objekta v Celju in zgraditi decimirnici v Celju in Ptuj, s čimer bi omogočili večjo predelavo žaganega lesa za potrebe pohištvene industrije in izvoz.

LIP Bled je v Mojstrani zgradil novo lakirnico — ob podaljšku nove proizvodne hale, kar tehnologiji najbolj ustreza. Lakirno linijo je dobavilo SOP Krško. Lakirnica je skonstruirana tako, da je delo varno in zdravju ni škodljivo, ker ne pride do onesnaževanja zraka. V njej bo mogoče doseči tudi boljše površinsko obdelavo vrat, kar je na vse bolj konkurenčnem trgu še kako pomembno.

V **STOLU** imajo stanovanjska vprašanja dokaj zadovoljivo rešena. Imajo 270 lastnih stanovanj, v katerih stanuje približno 20 odstotkov njihovih delavcev. Večino bolj pereh stanovanjskih vprašanj nameravajo rešiti v prihodnjih dveh letih, za kasneje pa si zaradi vse manjše stanovanjske gradnje obetajo več težav.

LIK Kočevje namerava letos izpeljati rekonstrukcijo proizvodnje masivnega pohištva za izvoz. Za to bo potrebnih 960 milijonov dinarjev lastnih in pridobljenih sredstev.

SLOVENIJALES-trgovina se je uspešno vključila v zanimivo in privlačno kitajsko tržišče. V Miyunu je že zgrajena nova, ena izmed najsodobnejših tovarnih pohištva na Kitajskem, ki bo proizvajala spalnice v Brestovem slogu.

Podobno pa bo prenovljena tovarna v Pekingu proizvajala stilne spalnice v Novolesovem slogu. Kitajski strokovnjaki so se izpopolnjevali v teh dveh slovenskih podjetjih. Montaža opreme naj bi bila v aprilu in maju.

LESNA namerava letos nekoliko spremeniti proizvodne programe. Predvsem bodo razširili program podbojev in oblog ter vratnih kril, povečali delež proizvodnje lepljenih profilov in plošč ter zmanjšali delež proizvodnje oken in senčil, uvedli pa bodo tudi vrsto novih programov za izvoz.

ALPLES bo letos uvedel in nabavil nekaj nove tehnologije oziroma strojev in opreme in

sicer: egaliziranje in brušenje ivernih plošč, stroj za obdelavo profiliranih robov, CNC elektronski rezkar in brusilko za pršenje furnirja pred luženjem. Vsa nabavljena tehnologija ima osnovni skupni namen: izboljšati ponudbo njihovih programov, izboljšati kvaliteto dela in povečati produktivnost.

NOVOLESU je lani uspelo, da je prodajo na usihajočem domačem trgu v veliki meri preusmeril v izvoz. V drugi polovici leta so uspeli zaključiti pogodbo za obsežen obseg izvoza pohištva v Sovjetsko zvezo. Uspešno so nadaljevali tudi z osvajanjem in zaokrožanjem izvoznih programov na ameriško in druga konvertibilna področja. Tudi za letos imajo dovolj izvoznih poslov.

V **MEBLU** so izdelali mikro računalniški sistem, ki so ga imenovali Kekec. Gre za sodoben mikro računalnik, ki je namenjen za uporabo na različnih področjih: za zbiranje in obdelavo podatkov v poslovanju, za vodenje laboratorijskih in tovarniških procesov, lahko nastopa v vlogi razvojnega sistema, poslovnega osebnega računalnika ali pa delovne postaje za računalniško podprto načrtovanje.

Lanske izgube lesarjev

Izredno težke gospodarske razmere, še posebej v lesarstvu, nam kažejo tudi podatki o ustvarjenih izgubah v lanskem poslovanju. Tako so izgube lesarjev, združenih v splošnem združenju LES, znašale v letu 1985 kar 3.369 milijonov dinarjev.

To je 4,8-krat toliko kot v letu 1984 in predstavlja skoraj 6 odstotkov ustvarjenega dohodka. V vsem slovenskem gospodarstvu pa so se izgube povečale 2,2-krat v primerjavi z letom poprej.

Med pomembnejšimi lesarskimi izgubaši, gledano absoluten znesek izgub, so naslednje delovne organizacije:

	v mio din
MEBLO	512
MARLES	494
LESNA Sl. Gradec	339
LESONIT	423
STILLES	303
GLIN Nazarje	282
PLATANA M. Sobota	114
OSTALI (med njimi tudi Brest)	902

Tako so izgube v lesni industriji postale zaskrbljujoče tudi za širšo družbeno skupnost. V največjih težavah pa so proizvajalci pohištva, predvsem konvertibilni izvozniki.

Izgube pa bi bile še veliko večje, če se ne bi poslužili določil zakona, sprejetega ob koncu lanskega leta, ki je veljal za leto 1985 in dovoljeval večji prihodek na račun revalorizacije zalog in sicer do višine obresti za obratna sredstva.

Že za prvo letošnje trimesečje pa so ocene, da se bodo izgube lesarjev povzpele na 5 do 6 milijard dinarjev; to pomeni že v tem obdobju večje izgube kot v vsem lanskem letu.

Samo po sebi se zastavlja vprašanje:

Ali smo lesarji kot celota delali toliko manj in gospodarili toliko slabše kot v preteklih obdobjih in kako (če) je mogoče ta negativna gibanja preusmeriti z naporji znotraj same lesne industrije?

M. Širaj

SREČANJE S ŠTIPENDISTI

Letošnje srečanje z Brestovimi štipendisti je sovpadlo s prihodom štafete mladosti v Cerknico 17. aprila. Od 120 povabljenih je na sestanek prišlo 64 štipendistov, zvečine vozačev.

Na sestanku je beseda tekla o težavnem gospodarskem stanju Bresta na začetku leta, o spremembah sporazuma o štipendiranju, ki naj bi veljale s 1. septembrom, o mladinskih brigadah v letošnjem letu, pa tudi o njihovih težavah. Med temi so omenili slabo izvajanje proizvodnega dela oziroma delovne prakse zlasti v proizvodnji. Izvajalci jih uporabljajo bolj za pomožno delovno silo, izobraževalnega dela pa skorajda ni...

F. Turšič

Kontrola kakovosti

Če nameravamo pri kakovosti izdelkov dejansko doseči možne učinke, mora postati politika kakovosti sestavni del splošne poslovne politike Bresta. Upoštevati pa moramo dejstvo, da je kakovost odraz razvitosti neke družbe. Kakovost kot delež v dohodku je velikokrat vplivnejša od večine ostalih sestavin, ki jim sicer pripisujemo večji pomen (na primer normativ časa). Pri preseganju normativ časa, posebno še v gospodarskih sistemih, kjer je delež osebnega dohodka majhen in sredstva za delo niso izkoriščena, prihranimo zelo malo. Ne samo realnejši, temveč tudi racionalnejši so učinki pri prihrankih na področju kakovosti, saj jih dosežemo brez fizičnih naporov.

V začetku sedemdesetih let smo v Pohištvu začeli uvajati sodobne metode v kontroli kakovosti, vendar se zaradi akcij, ki so bile usmerjene samo v spreminjanje službe kontrole kakovosti, niso mogle razviti. Vodilni delavci se niso dovolj zavedali, da mora biti kakovost vgrajena v izdelek. V Masivi so celo nagrajevali oziroma kaznovali slabo kakovost (pred uvedbo takšnega nagrajevanja niso niti spremljali slabe kakovosti na posameznih delovnih mestih), vendar je moral ta sistem razpasti zaradi neprimernih meril.

Žagalnica je uspešno vpeljala sistem nagrajevanja kakovosti, vendar samo na žagi. Gaber uvaža spremljanje in nadziranje slabe kakovosti izdelkov na osnovi statističnih metod. V Pohištvu spremljajo kakovost samo v nekaterih oddelkih in sicer zaradi kadrovskih in organizacijskih težav.

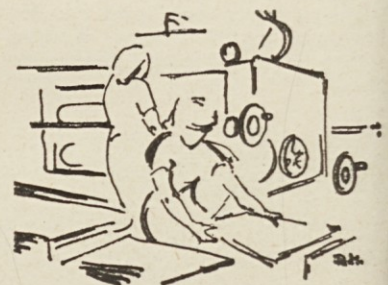
Servisna služba bi morala vsem temeljnim organizacijam dajati ustrezne informacije o reklamacijah. V Pohištvu in v Gabru imajo sedaj pomanjkljive informacije iz službe kontrole kakovosti. Med informacijami morajo biti navedene tudi izgube zaradi slabe kakovosti. Te izgube delimo na stroške izmečka, stroške popravila in stroške reklamacij. Slabo kakovost pa delimo na izmeček, popravilo in lažje napake, vse tri pa moramo združiti po pomembnosti v koeficient kakovosti.

Kakovosti izdelkov pa sploh ne spremljajo v Jelki, Masivi in Ta-petništvu.

Cilji na področju kakovosti v delovni in v temeljnih organizaci-

jah niso opredeljeni, nimamo pa tudi načina za merjenje izboljšanja ali poslabšanja kakovosti izdelkov.

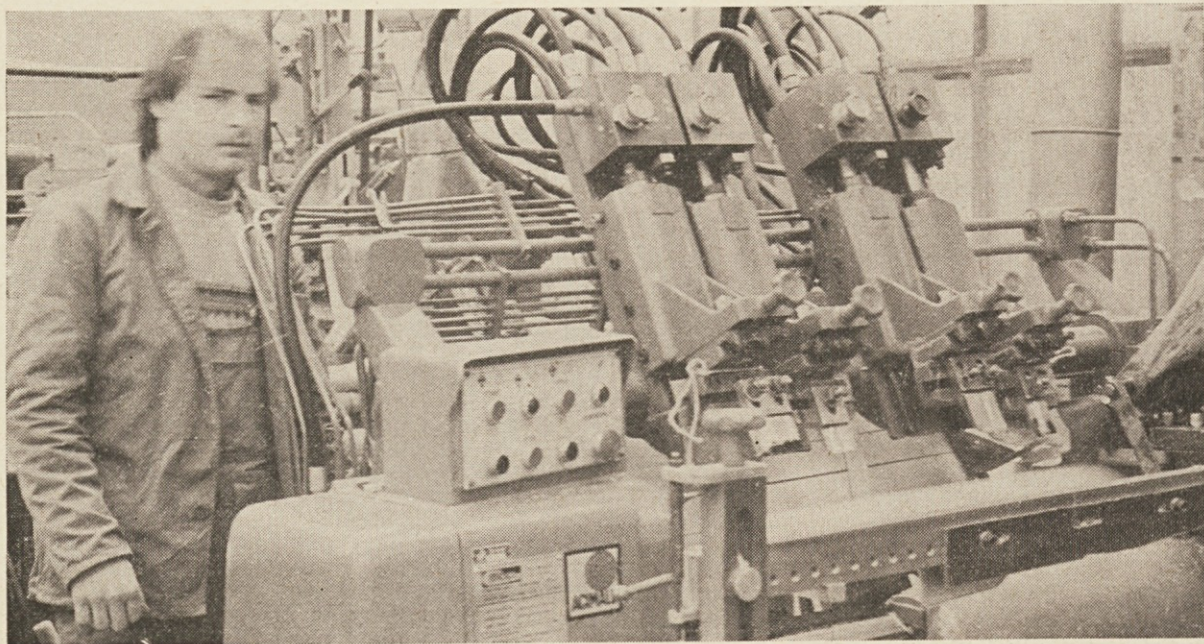
Dosedanja prizadevanja za izboljšanje kakovosti so bila usmerjena samo v spreminjanje službe kontrole kakovosti, kot da bi se ustvarjala kakovost v tej službi in ne že pri projektiranju izdelka in v proizvodnji. Naloga službe kontrole kakovosti je preprečevanje in nadziranje slabe kakovosti polizdelkov med izdelavo in končne kontrole ter dajanje natančnih in pravočasnih informacij vodilnim delavcem iz vhodne kontrole, preventivne sprotne kontrole, prevzemne kontrole med oddelki in končne prevzemne kontrole. Dejavnosti na področju kakovosti niso dobro razmejene, posebno med pravo delo, proizvodnjo in službo kontrole kakovosti.

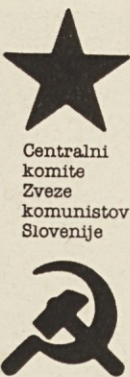
Uporaba statističnih metod v sproti in prevzemni kontroli kakovosti ne more prinesiti uspeha, če je že pred kontroliranjem znano, da je v posameznih serijah prevelik (nedovoljen) odstotek slabe kakovosti in nimamo kaj nadzirati, temveč moramo polizdelke sortirati.

Kakovost je merljiva količina, zato moramo izbrati enotna merila o kakovosti. Da zaradi slabe kakovosti izdelkov in zaradi reklamacij veliko izgubimo, vsi vemo, za izboljšanje pa storimo malo. Brez spremljanja kakovosti tudi ni možno nagrajevanje kakovosti. Prizadevanja za izboljšanje kakovosti morajo voditi vodilni delavci, sicer bo kontrola kakovosti ostala na sedanji ravni in odrinjena samo v službo kontrole kakovosti.

D. Matičič

Kljub težavam vendarle posodabljammo našo proizvodnjo

Centralni
komitej
Zveze
komunistov
Slovenije

Osnovna sporočila s kongresa slovenskih komunistov

Kot prvi v seriji kongresov zveze komunistov socialističnih republik in avtonomnih pokrajin, katerim bo potem sledil še 13. kongres ZKJ, je med 17. in 19. aprilom svoje delo opravil 10. kongres zveze komunistov Slovenije.

Kongres pomeni nekakšen zaključek oziroma vrh več mesecev trajajoče aktivnosti. Z ne- kako formalnega vidika, če se lahko tako izrazim, je kongres kot najvišji forum slovenskih komunistov ocenil, in to dovolj kritično, dejavnost komunistov, organizacij in organov komunistov za obdobje preteklih štiri- rih let. Za to obdobje in zlasti za sedanjí čas je ocenil tudi družbeno ekonomske in politič- ne razmere v Sloveniji, upošte- vajoč seveda razmere v Jugosla- viji in svetu. Na podlagi vsega tega pa je določil naloge in usmeritve slovenskih komunistov v prihodnjih letih.

Te naloge so zajete predvsem v osnovnem dokumentu, ki ga je kongres sprejel, v resoluciji. Pri tem pa moramo v ta sklop šteti tudi celotno razpravo na kongresu. Osebo bi pri tem posebej poudaril uvodni referat dosedanjega predsednika cen- tralnega komiteja Andreja Ma- rinca ter zaključno besedo no- vega predsednika Milana Ku- čana.

Ob tem naj omenim tudi, da je kongres sprejel še spre- membe in dopolnitve statuta ter da je seveda izvolil tudi novo vodstvo.

Kaj pomeni ta kongres v vse- binskem pogledu? Na kratko je to pravzaprav težko opredeliti. Naj ob tem uporabim nekaj be- sed, ki jih je izrekel na za- ključku kongresa novi predse- dnik centralnega komiteja Milan Kučan: »Mogoče je trditi, da je

10. kongres z vidika svojih te- meljnih opredelitev kongres na- še enotnosti; kongres kontinu- itete ideje socialističnega samo- upravljanja in njenega ponovne- ga ovrednotenja; kongres diskon- tinuitete z dogmatskim, biro- kratskim, oportunističnim, re- formatorskim in kapitulantskim odnosom do te ideje in njenega uresničevanja; kongres zaupanja v lastne moči in sposobnosti; kongres ofenzivnejšega nastopa zveze komunistov Slovenije za politično in gospodarsko stabili- zacijo slovenske in jugoslovan- ske družbe na poti, ki ji pravi- mo Titova pot.«

Zelo je pomembno, da je bila ob izredno velikem številu raz- pravljalcev, ki so bili zelo kri- tični do sedanjih gospodarskih in družbenih razmer, do uresni- čevanja samoupravljanja v ne- posrednem življenju, do položaja, v kakršnem so delavci in de- lovni kolektivi dejansko v pri- merjavi z ustavnimi zasnovami našega sistema izražena oziroma dosežena enotnost pogledov na ocene, usmeritve in poti, ki naj nas vodijo v prihodnjem raz- voju.

To je kljub različnim omaho- vanjem, ki so prisotna zaradi sedanjih kriznih razmer, ven- darle pot prihodnjega ustavno opredeljenega samoupravnega razvoja z uresničevanjem tistih najbolj neposrednih ciljev in nalog, ki so opredeljeni v dolgo- ročnem programu gospodarske stabilizacije in v kritični anali- zi delovanja političnega sistema, s tem da je bila jasno poudar- jena tudi učinkovitost delovanja tega sistema in njegova prihod- nja demokratizacija z odločilno vlogo delovnih ljudi.

Bistven poudarek bodo v pri- hodnje morala imeti razvojna vprašanja, predvsem s tem, da

se dejansko preneha z eksten- zivnim razvojem. Razvoj naj te- melji na sodobni tehnologiji in proizvodnji, upoštevajoč delova- nje gospodarskih zakonitosti, pretok znanja in informacij, stalnega izobraževanja in inova- cijske dejavnosti ter vključeva- nja v mednarodno delitev dela.

Razvoj naše republike in in- teres slovenskega naroda pa moramo videti in povezovati skupaj z drugimi narodi in na- rodnostmi v neodvisni, neuvr- ščeni, samoupravni, socialistični in federativni Jugoslaviji, z uresničevanjem enakopravnosti, odgovornosti zase in za celoto, upoštevajoč tudi tu, na področ- ju mednacionalnih in medrepu- bliških odnosov načela ustavno zasnovanega gospodarskega in političnega sistema.

Nanizal sem le nekaj poudar- kov in usmeritev kongresa. Ra- čunati je treba s tem, da kon- gres sam po sebi v tistih dneh ni mogel razrešiti sedanjih pro- blemov, še manj seveda posa- mičnih, pač pa je pokazal usme- ritve in naloge za razreševanje sedanjih in razvojnih družbenih vprašanj.

Uspešnost bo ocenjevana po tem, kaj bo uresničene v živ- ljenju. S tega vidika pa je kon- gres določil tudi naloge in po- trebo po preobrazbi same or- ganizacije, po njenem učinko- vitejšem delu ne s položaja oblasti, ampak z dejavnim, po- štenim in zavzetim delom ko- munistov med ljudmi, v samo- upravnih organih, v SZDL in drugih organizacijah ter v de- legatskih skupščinah, kjer se je potrebno z znanjem in z argu- menti bojevati za uresničitev zastavljenih ciljev, za preobraz- bo družbe, vključno tudi za do- seganje boljših gospodarskih uspehov.

J. Frank

Z osrednje slovesnosti ob sprejemu štafete mladosti

Vtisi s kongresa mladine

V Krškem se je po tridnev- nem zasedanju končal kongres zveze socialistične mladine Slo- venije. Iz naše občine se ga je udeležilo pet delegatov. Na pot smo odšli skupaj z delegati iz Postojne in Ilirske Bistrice. Po nekajurni ježi na pobesnelem konju, s tem lahko namreč mir- ne vesti primerjamo vožnjo po naših cestah, smo prispeli v Brežice, kjer smo v dijaškem domu imeli prenočišče.

Od tam smo se napotili v Kr- ško. Prvi in tretji dan smo ime- li plenarna zasedanja, drugi dan pa je mineval v znamenju dela po komisijah. Komisije so delo- vale na treh področjih in sicer: za družbeno ekonomska proti- slovlja socialistične samoupravne družbe in poseben položaj mla- dih, za razvoj revolucionarnih vsebin političnega sistema samo- upravljanja in zadnja za mladin- sko organizacijo kot množično in najširšo fronto mlade gene- racije.

Vsaka od teh komisij je za zadnje plenarno zasedanje pri- pravila množico predlogov in dopolnitev gradiva za kongres, statuta ZSMS in tudi temeljnih izhodišč h ključnim usmerit- vam. Kongres je potem z gla- sovanjem sprejel ali pa zavrnil spremembe in dopolnitve.

Mnogo ljudi mi je zastavilo vprašanje: »Kaj bo kongres spre- menil, kaj bo zdaj bolje?« Po- tem sem jim odgovoril, da kon- gres ne more odločati o neka- terih stvareh, ampak odgovor- nim lahko samo predlaga in iz- razi svoje mnenje. Spreminja lahko le stvari, ki se tičejo ne- posredno mladih oziroma njihov- vih organizacij.

Vsi so bili kar nekako raz- očarani in največkrat sem sli- šal besede: »brez veze«. Ugoto- vil sem, da danes ljudje hočejo nekaj, kar lahko primejo za ro- ko, nekaj otipljivega, sicer no- čejo več verjeti.

Proti temu pa se moramo vsi skupaj boriti. Če nekdo namreč izgubi zaupanje širokih mno- žic, se mora zavedati, da nika- kor ne bo mogel izboljšati go- spodarskega stanja. Nikakor ni mogoče narediti ostre prelomni- ce in obrniti položaj v svetlejši, boljši, ampak samo z veliko tru- da in veliko mero vztrajnosti bomo razmere pri nas popravili. Čeprav začetki kažejo slabo, mo- ramo počakati tudi na tisti »bolj- ši«, ki enkrat mora priti. Tu pa mora biti mladina v prvih vr- stah, ker tisti »boljši«, bo njihov jutri!

S. Lovko

Letošnja priznanja

Tudi letos so bila na osrednjih proslavah dneva osvobodilne fronte in praznika dela podeljena priznanja za družbeno politično delo.

PRIZNANJA OF so dobili:

ZDRAVKO ZABUKOVEC — Cerknica, za aktivno delo v zboru krajevnih skupnosti,

FILIP ŽAGAR — Cerknica, za aktivno delo v družbeno politič- nem zboru,

STANE GERL — Gornje jezero, za aktivno družbeno politično delo v krajevni skupnosti,

MIRO JUVANČIČ — Rakek, za aktivno delo v OK SZDL,

STANISLAV KOČEVAR — Lož, za delo v KK SZDL in OK SZDL,

ROZALIJA ŠKERLJ — Begunje, za dolgoletno delo v krajevni skupnosti,

JOŽE TRUDEN — Rakek, za aktivno delo v KK SZDL,

MIROSLAV DOLES — Velike Bloke — za uspešno družbeno politično delo v krajevni skupnosti,

KRSTO ČULIBRK — Cerknica — za aktivno delo v krajevni skupnosti,

DUŠAN KOČEVAR — Stari trg — za aktivno delo v OK ZSMS.

SREBNI ZNAK SINDIKATA pa so letos dobili:

JULKA HVALA — Brest, Skupne dejavnosti,

ALOJZ MAROLT — PK Pivka, TOZD LKP Cerknica,

FRANC MODIC — Iskra Caj- narje,

FRANC MLAKAR — Brest, TOZD Gaber in

ANTON STERLE — Kovino- plastika, TOZD Inox.

Priznanje in nagrado **INOVA- TORJA LETA** sta dobila:

DUŠAN STRLE — Kovinopla- stika

ANTON MODIC — Kovinopla- stika

Številni Cerkničani so prišli na sprejem zvezne štafete mladosti

Zdravnik svetuje

Tokrat smo dobili vprašanje o zdravi prehrani. Pri njem gre za časovno razporeditev obrokov v okviru delovnega in ostalega časa ter za količino oziroma kalorično moč posameznih obrokov.

PREHRANA DELAVCEV

Tudi zdrava prehrana je eden izmed zdravih načinov življenja in tudi del širšega okolja, ki vpliva poleg drugih dejavnikov na dobro ali slabo počutje. Za

prehrano delavcev veljajo enaka temeljna načela kot za druge skupine prebivalstva, le da je njihova prehrana neprimerno pomembnejša, saj sta od hrane odvisna njihovo dobro počutje in njihova storilnost.

Na splošno hrana služi — za zadovoljevanje najosnovnejšega instinkta za potešitev lakote; — da s tem dobimo surovine za nenehno obnavljanje organizma;

— za tvorbo zaščitnih snovi telesa proti infekcijam (zastrupitvam) — posebno beljakovine; — za izvor energije, ki jo rabimo za telesno in umsko delo.

V naprednem svetu so z opazovanjem, pa tudi s številnimi znanstvenimi poskusi ugotovili vzročno povezavo med pravilno prehrano in delovno storilnostjo. Kakšne so bile negativne posledice pomanjkanja hrane se je jasno videlo med vojno in takoj po njej.

Tudi sedaj je že opaziti — zaradi slabšega gospodarskega stanja — posledice nepravilnega hranjenja. Nekateri ljudje si zaradi zmanjšanja družinskega proračuna odtrgujejo tudi pri hrani. Posebno se to pozna pri kvaliteti hrane (manj beljakovin, sadja, zelenjave), manj pa pri količini.

Posebno mladina si kaj rada na račun prehrane privoščiti razmeroma več denarja za lepo obleko ali tehnično blago.

Zato je prav, da je v prehrano posegla tudi znanost, ki nam daje navodila, kako naj se pravilno hranimo. Vse preveč vplivajo na nas različne razvade. Dostikrat so temu krive današnja naglica, nepoučenost in malomarnost, da ne posvetimo hrani tistega pomena, ki ga zasluži.

Tako veliko delavcev ne zajtrkuje pred delom zaradi stiske s časom, drugi zopet zatrjujejo, da je to prezgodaj. Zato je pri večini prva hrana šele malica, ki je med 9. uro in 10.30; tako ti delavci nimajo v želodcu ničesar (razen morda nekateri črno kavico, cigareto ali šilce žganega) do 14. ali 15. ure. Kam to vodi, si lahko samo mislimo!

Kakšna naj bo torej prehrana delavcev?

O tem pa kaj več v prihodnji številki.

dr. A. Šmalc

Novosti v knjižnici

HAREJ, Z.: Kultura kolišč na Ljubljanskem barju

Knjiga je pomemben dokument o izkopavanju kolišč na Ljubljanskem barju. V delu so obdelani lokalizacija kolišč, njihova arhitektura, lega, pa tudi gospodarstvo in materialna kultura.

BROOKS, A., HALSTEAD, A.: Bolezni in škodljivci vrtnih rastlin

Vrtničarji in sadjarji bodo radi posegali po priročni knjigi o boleznih in škodljivcih, ki napadajo pridelke, ki jih gojijo ponavadi z vso skrbjo.

KEJŽAR, I., HUZJAN, Š.: Organizacija usposabljanja pripravnikov

Priročnik za udeležence pripravništva je gotovo koristen pripomoček tudi za delavce v kadrovske službah in za vse tiste, ki s pripravniki delajo. V knjigi je govora o kadrovske politiki, planiranju pripravništva, mentorstvu, procesu pripravništva, ocenjevanju pripravnikov in drugem.

PETAN, Ž.: Pravljice za očeta

Pravljice so seveda namenjene otrokom. Govorijo o očetih, ki navadno nimajo časa za branje pravljic otroku. Tako iz pravljic spoznamo mišljenje najmlajših o očetih in o njihovem delu.

Kurirčkova knjižnica

Mate, M.: Kaj se je dogajalo z junaki Bombarderjem, Jazbecem, Rihto in Venckom, preberite v knjigi Kurja vojska!

Sitar, S.: Brata Rusjan, sodi in letala
Avtorja zlasti zanimajo začetki slovenskega letalstva.

Marodič, A.: Kako so doživljali vojno Polajnarjev Mihec in njegovi vrstniki, opisuje knjiga Deček iz zaboja.

Murdosh, I.: Črni princ

Roman je slikovita pripoved o peščici ljudi, katerih življenja je usoda kruto pomešala med seboj in na koncu izigrala tistega, ki je bil od vseh še najbolj pošten.

Med drugimi prireditvami 17. aprila je bil v občinski knjižnici tudi literarni večer

Slovesnosti ob štafeti mladosti

Prejšnja leta je našo občino štafeta mladosti obiskala le za kratek čas, letos pa nam je pripadla čast, da zvezna štafeta palica celo prenoči v naši občini.

Občinska konferenca ZSMS je ob tej priložnosti organizirala turnir v malem nogometu in literarni večer v knjižnici. Osnovna organizacija iz Pohištva je organizirala veseloigro v kulturnem domu (izvajalci iz Loške doline) in zvečer zabavo s plesom. Drugi mladinci iz Bresta pa so sodelovali pri proslavah v krajih, kjer so doma.

Koordinacijski svet mladine Bresta je organiziral srečanje študentov in osrednjo proslavo ob prihodu zvezne štafete mladosti. Priprave so stekle že v začetku tega meseca in so naletele na ugoden odziv pri vseh pozvanih na sodelovanje.

Seveda ni vse teklo gladko. Imeli smo nekaj manjših težav, vendar smo jih s skupnimi močmi in ob podpori drugih uspešno premagali. Pozdravili in pospremili smo zvezno štafeto mladosti, simbol bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Čeprav je slišati marsikatero pikro na račun štafete, češ da je vse skupaj le velik strošek, mislim, da je bila, je in bo prav zvezna štafeta mladosti velik prispevek k resničnemu sodelovanju narodov in narodnosti.

V imenu koordinacijskega sveta ZSMS Bresta bi se zahvalili vsem, ki so na najrazličnejše načine pripomogli z izvedbi slovesnosti, vsem, ki so nastopili ob tej priložnosti in vsem, ki so prišli na slovesnosti.

S. Lovko

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Našli so prejšnje čase tudi hrastova bruna na raznih krajih, katera so ležala več sto let v zemlji. Vse to dokazuje, da ni bilo nekdaj jezero tako veliko kakor danes, da se je prej odtekalo in da danes pokriva voda veliko sveta, kateri je bil nekdaj suh in obdelan.

Iste vodne razmere, kakršne so v Cerkniški kotlini, se nahajajo tudi v Loški in Planinski, pa tudi na Dolenjskem v Račni, v Dobrepoljski in Kočevski kotlini. Povsod je vzrok pogostega nastopa vode in povodnji ta, da ne morejo podzemeljski žlebovi odpeljati tako hitro toliko vode, kolikor je doteka. Samo v tem oziru se ločijo ena od druge, da trajajo povodnji v nekaterih kotlinah dalj časa, kakor v drugih. To pa je zopet odvisno od števila in kakovosti požiralnikov in ponorov in od hitrosti odtekanja vode.

Ker so vode Loške in Planinske kotline v zvezi s Cerkniškim jezerom, zato je treba povedati nekoliko o povodnji v teh dveh kotlinah.

Vodne razmere v Loški dolini so take, da se majhne povodnji ponavljajo skoraj vsako leto. Najvažnejši studenci, kateri prav za prav povzročijo povodenj, izvirajo iz gričev, razprostirajočih se med vasjo Vrhniko in gradom Šneperkom. Ob večdnem deževju se napolnijo kmalu podzemeljske votline in jame v teh gričih, kajti deževnica izgine hitro skozi predorna tla v zemljo. Studenci narastejo, stopijo čez bregove in poplaviijo njive in

travnike. Take majhne povodnji ne naredijo tihem in mirnem vremenu posebne škode, kajti voda ne škoduje jeseni travnikom, niže ležeče njive pa niso obdelane z ozirom na skoraj vsakoletno poplavljenje.

Ako dežuje kakih 14 dni močno in neprenehoma, nastane v dolini velika povodenj, katera zalije tudi višje ležeče njive. Vasi so sicer zidane na nekoliko vzvišenih krajih, in vendar doseže voda niže ležeče hiše v Danah, Nadlesku, Pudoču in posebno v Kozariščah, da so deloma ali celo do strehe v vodi. Voda izpira in odnaša zemljo in gnoj z njiv, oziroma se po končane in celo travniki trpe vsled predolgega preplavljenja.

Dolina je podobna velikemu jezeru. Zveza med vasi je popolnoma pretrgana. V občevanje in promet služi prebivalcem namesto voza — čoln, katerega ima vsaka vas za take slučaje pripravljenega. Izvenredna povodenj nastane celo v 72 urah. Takrat doteka vsako sekundo 119 kubičnih metrov vode v dolino.

Koliko nevarnosti, strahu in nalog prestanejo ljudje v takem času, ni dopovedati. Nenavadno velika povodenj je bila leta 1802 in v novejšem času leta 1851, katero imajo še mnogi v žalostnem spominu. Voda je bila toliko, da je bila vsa vas Kozarišče in del lga vasi pod vodo, in da je segala celo do Podgore. Celu v Starem trgu je stopila nad koleno visoko, in ljudje so se k nedeljski službi božji pripeljali s čolnom. Tudi povodnji meseca decembra leta 1872, okto-

bra leta 1875, septembra in novembra 1878 in novembra leta 1880 so naredile veliko škodo.

Kako dolgo traja povodenj, je odvisno od množice dežja. Ko nehajo nalive, mine najmanj 18 dni, da se voda izgubi po globinah in luknjah, ležečih na jugozahodni strani vasi Dan. Hitro ne more odteči (vsako sekundo 17 kubičnih metrov), ker so ponori majhni in večji del s prstjo in prodom zamašeni, da mora voda odtekati v podzemeljske žlebove kakor skozi cedilo. Največja odprta, predoru podobna jama Golobina ima okoli 30 kvadratnih metrov površja, je kakih 10 metrov globoka in v zvezi s podzemeljskimi vodotoki. Leži pa 7 metrov višje kakor druge luknje. Zato začne voda notri odtekati šele takrat, kadar je dolina popolnoma pod vodo. Sprejema pa Golobina radi velikanske odprtine vso vodo, kolikor je prihaja. Voda odteče po več ali manj širokih podzemeljskih koritih in žlebovih pod hribom Golo gorico — med vasema Danami in Gorenjim jezerom — v 15 metrov niže ležeče jezero.

Tudi v planinski kotlini nastanejo male, a najškodljivejše povodnji v poletju. Ponavljajo se skoraj vsako leto enkrat, sem ter tja tudi večkrat. To preplavljenje povzroča močnejše deževje ob času, ko so poljski pridelki v rasti. Večje povodnji pa pridejo komaj v desetih letih enkrat na vrsto, in sicer v pozni jeseni ali pozimi. Voda priteka nekoliko skozi Mlinsko dolino pod Haasbergom, nekoliko pa iz Planinske jame.

Že od nekdaj se trdi, da prihaja v Mlinski dolini voda Cerkniškega jezera na dan. Tu izvira nič manj kakor 31 studenc, od katerih se 20 višje ležečih posuši v suhem poletju, ostali pa imajo zmeraj vodo. Pod Malim, zdaj Starim gradom prišumi iz mogočne in s krasnimi kapniki oplešane Planinske jame drugi del vode.

Ta jama je velikansko 70 metrov globoko skalnato žrelo, iz katerega prihaja ob povodnji valovje

kakor visoka plina. Če greš po jami 250 metrov navzgor, zapaziš, da se ta podzemni rov vilasto deli na dva rokava. Po vzhodnem rokavu je prodrli preiskovalec Putick 3800 metrov daleč in dokazal, da se po njem odteka Rakovski potok, to je voda iz jezera in Škocijanske doline. Zahodni rokav je preiskal 2900 metrov daleč in potrdil ob povodnji v Postojnski kotlini, da se po njem pretaka Pivka. V jami, kjer se združita obe vodi, nastane precejšnje podzemeljsko jezero.

Po Planinski kotlini teče potem reka neizrečeno zavita — v podobi velikanske črke S — naprej med zelenimi senožeti 18 kilometrov daleč. Imenuje se Unica in je srednji tok Ljubljanice. Potoma privzema še več studenc, in se slednjič na severni strani kotline pod vasjo Jakovico poizgublja skozi več lukenj v neznani podzemni svet. Domačini pravijo vsemu temu kraju »pod stenami«.

Pri dolgo trajajočem deževju in visokem stanju vode v jezeru se pokaže pod gradom Haasbergom več studenc, posebno iz jame »Škratovka« pridere mnogo vode. Ob povodnji dajejo vodo tudi mnogotere luknje pri Grčarevcu. Ta voda se zbira na višini med Hotederščico in Novim svetom. Vse vodovje preplavi dolino v kakih 12 dneh. V takem času je priteče 79 kubičnih metrov v sekundi in nastopi nekaj nad tri metre visoko v kotlini. Tudi most pri gradu je pod vodo, in ves promet se vrši po čolnih.

Glede na odtok veljajo v Planinski kotlini iste razmere kakor v Cerkniški in Loški. Tudi tu ne morejo jame, katerih leži veliko ob Unici in v bližini, sprejeti toliko vode, kolikor je doteka. Jame so majhne in deloma s kamenjem, z žagovino ali lesovjem zadelane in zamašene, da more voda le počasi odtekati (21 kubičnih metrov v sekundi). Radi tega mine dostikrat 4 do 6 tednov ali celo več, predno mine povodenj.

Velikanska povodenj v tem stoletju leta 1802 je nastopila v začetku meseca novembra v par dneh. Voda je dosegla cerkveni prag v Spodnji Planini in v mnogih hišah je stala tako visoko, da so prišli le s čolni v prvo nadstropje. Na mostu proti Lazam je kazala zaježena voda 3 metre višine in je ostala dolgo časa nepremakljiva. Ljudje so se začeli bati, da ne bo več odtekla. Kmalu nato je začelo zmrzovati, in celo kotlino je pokrila močna ledena odeja, iz katere so moleli le vrhovi posameznih dreves. Šele o kresu je odtekla voda popolnoma.

Leto 1820 je bila deloma celo vas Laze pod vodo, in sosednji grič Jakovica je bil pet mesecev podoben otoku. Ob največji povodnji leta 1851 je bilo v kotlini 7,5 metra visoko zaježene vode, katera je odtekla čez devet mesecev.

Ob povodnji v mesecu decembru leta 1881 je stala voda 3 metre visoko. V močnem in dolgotrajnem nalive je padlo neizmerno mnogo dežja. Nihče se ni videl prej, da bi voda narastla za 1,75 metra v teku 9 ur kakor takrat in da bi iz Malograjske jame pridrla 2,75 metra višje, kakor je bilo znano doslej, do 50 centov težke skale s seboj valeč.

Tudi povodenj v začetku meseca maja leta 1892 je napravila neizrečeno mnogo škodo. Neprergrani nalive so nagnali od vseh strani toliko vode, da je bila kotlina čez in čez, kakor je dolga in široka, popolnoma zalita. Voda je pluskala 80 centimetrov visoko nad precej vzdignjeno cesto, ki veže grad Haasberg s trgov Planino. Občevanje med vasi je bilo mogoče le po čolnih. Blizu 1000 hektarov rodovitne zemlje, njiv in travnikov je bilo pod vodo. Vsa setev je bila uničena. Voda je stala na najglobokjšem mestu višje kakor 4 metre in se je umaknila šele v štirih tednih v temne podzemeljske prostore.

(Se bo nadaljevalo)

Občinska skupščina v novi sestavi. Na desni novi predsednik izvršnega sveta Franc Ješelnik, za njim novi predsednik skupščine Tone Urbas.

brestov obzornik glasilo delovne organizacije PRED 10 LETI

(Iz številke 103 — 24. april 1976)

NE LE NA PAPIRJU — PREDVSEM V ŽIVLJENJU. Ob zakonu o združenem delu.

Osnutek zakona o združenem delu je dan v javno razpravo in v »praktični preizkus«. Zakon naj bi zvezna skupščina dokončno sprejela 29. novembra letos — za dan republike. V javno razpravo se bomo vključili tudi na Brestu in v vsej občini.

Zakon bo seveda treba tudi uporabljati. V teh dneh ni treba biti preveč pozoren, pa že lahko z vseh strani zvemo, da je »dan v javno razpravo« osnutek zakona o združenem delu. Poleg tega zvemo še, da je zakon izrednega pomena za odnose v naši družbi, zlasti pa za delavce v združenem delu. Ob tem takoj lahko za-
pišemo ugotovitev: pomen zakona z vsemi njegovimi dobrimi rešitvami bo zvođenel, če ga ne bo poznala večina vseh, ki delamo z družbenimi sredstvi in če ne bomo zakona vsaj nekoliko »preizkusili« že v obliki osnutka — v njegovi praktični uporabnosti in primernosti.

EDEN IZMED TEMELJNIH SPORAZUMOV. Pred novim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Že večkrat smo pisali, da moramo sprejeti nov sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Ta pa mora temeljiti na družbeno ekonomskih odnosih, ki so bili sprejeti z novo ustavo. Ti so podrobneje opredeljeni v osnutku zakona o združenem delu. Ravno sedaj, ko je osnutek zakona v razpravi, je prav, da ocenimo, kako imamo urejene v naših splošnih aktih družbeno ekonomske odnose in kaj moramo spremeniti, pa naj gre za odnose pri pridobivanju, delitvi in razporejanju dohodka, pa tudi pri delitvi sredstev za osebne dohodke delavcev.

ZAČETEK NI NAJBOLJ OBETAVERN. Kaj povedo prvi rezultati gospodarjenja.

S planom za leto 1976 smo si zastavili svoje letošnje gospodarske cilje. Po treh mesecih se že lahko zamislimo ob tem, kako dosegamo zastavljene cilje. Ob tem je treba opozoriti, da so se pogoji poslovanja spremenili. Pri tem mislim na odnos trgovine do zalag gotovih izdelkov, ki jih ob novem sistemu plačevanja prenaša na proizvodnjo. To povzroča težave v proizvodnji, predvsem kar zadeva obratna sredstva, v prihodnjem obdobju pa se bo to pokazalo tudi v pomanjkanju sredstev za nemoten proizvodni proces.

Že prvi rezultati gospodarjenja nam povedo, da si bomo morali letos močno prizadevati, da bomo dosegli zastavljene planske cilje. To je temeljna naloga slehernega našega delavca.

SAMOUPRAVLJANJE IN MI

Po dveh letih, odkar je bila sprejeta nova ustava in z njo delegatski sistem, še vedno ugotavljamo, da sistem samoupravljanja v samoupravnih interesnih skupnostih še vedno ni popolnoma zaživel. Še vedno se ne zavedamo, da vsak član naše družbe s svojimi idejami in pripombami lahko pomaga k hitrejšemu razvoju in s tem k boljšemu osebnemu in družbenemu standardu. Ne zavedajo se, da mi sami odločamo o višini in načinu trošenja naših sredstev, ki jih damo družbi.

ZAČENJA SE NOVA RIBOLOVNA SEZONA

11. aprila je imela Ribiška družina Cerknica posvet pred novo ribolovno sezono, ki se začne v njihovem ribolovnem območju za postrvi 15. aprila, za ščuke pa 1. maja. Posveta so se udeležili skoraj vsi člani (120). Pomenili so se, kako bodo gospodarili. Dogovorili so se tudi za nov cenik dnevnih ribolovnih dovolilnic za posamezne revirje.

Za vode Cerkniškega jezera, potok Rak in Bloške vode (po revirjih):
1. za člane ribiških organizacij 30 din
2. za domače turiste 60 din
3. za tuje turiste 100 din
4. za revir, za člane ribiške družine 20 din

NAŠE MALO MESTO

V okviru podjetja RAST iz Ljubljane je bila končno v Cerknici odprta lepo urejena cvetličarna. Zdaj našim občanom ne bo več treba zaradi potreb po cvetju in vencih dirjati v Postojno ali v Ljubljano.

Zanimive nove najdbe

ARHEOLOŠKA IZKOPAVANJA NA CVINGERJU PRI DOLENJI VASI OB CERKNIŠKEM JEZERU

Prazgodovinska naselbina, sedaj imenovana Cvinger, leži na manjši vzpetini severozahodno nad največjim požiralnikom Veliko Karlovico. Naselbina je bila že naravno utrjena s strmimi bregovi zahodnega dela Cerkniškega jezera. Obdana je bila z obrambnim nasipom, ki je danes viden kot meter visok venec. Vhod v gradišče je bil s severne strani in je lijakasto oblikovan. Traso prazgodovinske ceste, ki je vodila v naselbino, lahko sledimo v dolžini kilometra in pol.

Nasip je sedaj presekán z več gozdnimi cestami, najbolj pa je bil poškodovan vzhodni del na-

Notranjskega muzeja (SAZU, Inštitut za raziskovanje Krasa) iz Postojne. Našli so predvsem ostanke lončenih posod, ki po načinu izdelave sodijo v čas med 10. in 5. stoletjem pred našim štetjem.

Leta 1969 je na Cvingerju kopala ekipa III. mednarodnega mladinskega raziskovalnega tabora v Cerknici. Narejen je bil presek prek južnega dela nasipa. Nasip je v notranjosti skrival iz kamnja zložen zid, širok 1,6 metra in ohranjen v višino skoraj 1,5 metra.

Tretja arheološka izkopavanja v aprilu leta 1985 so po 15 dneh kopanja dala zanimive podatke. Izkopavanja so bila nujna zaradi razširitve stare gozdne ceste, ki vodi po trasi cestišča, zgrajenega 1875. leta. Zaradi širjenja ceste smo izkopavanja

mem jedru obrambnega zidu našli precej keramike, kar nas vodi k domnevi o starejši pose-
litvi tega prostora. Za potrditev te misli bi dodal tudi podatek o najdbi kamnite sekire, ki jo je pred leti našel domačin iz Dolenje vasi v okolici Cvinger-
ja. Zanimive so tudi najdbe bro-
nasta večglava igla, koščki stek-
la ali steklene paste, konica
bronastega srpa in drugo.

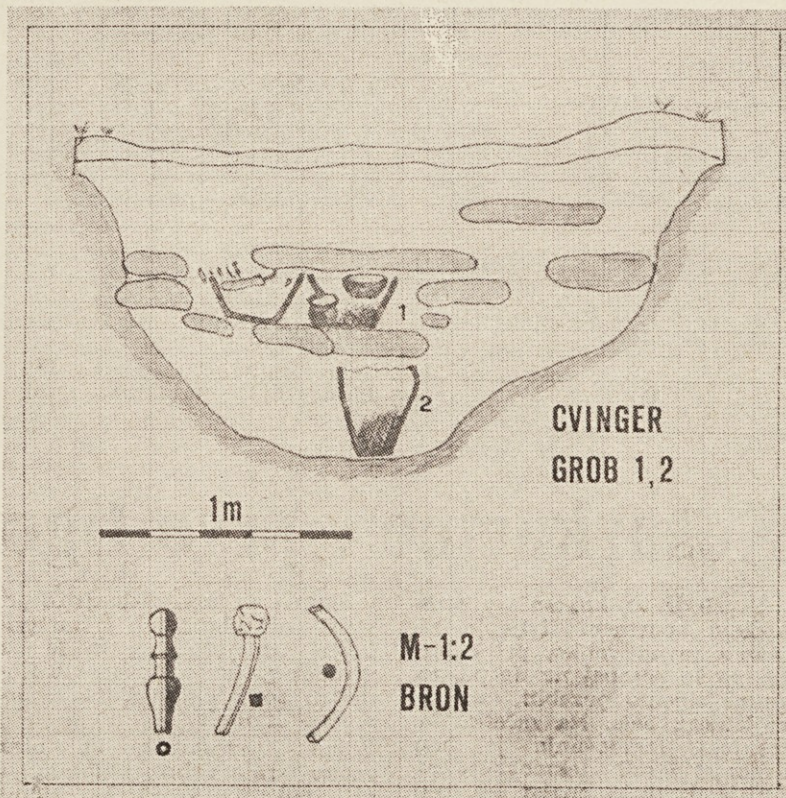
Zaradi rušenja profila ceste se nam je letos potrdila dom-
neva o prazgodovinskem gro-
bišču, ki naj bi se širilo ob stari
prazgodovinski cesti. Odkrili
smo prva dva grobova, ki ju je
širjenje ceste že delno poško-
dovalo. Iz priložene skice je vi-
deti, da sta bila grobova v dveh
ravneh. Grobni jami sta bili
vkopani v mehkejšo apnenčasto
osnovo do globine enega metra.
Oba grobova sta bila žgana;
žganina je bila opravljena v
večji žari s premerom približ-
no pol metra. Obe žari sta bili
pokriti z večjimi apnenčastimi
ploščami površine enega kva-
dratnega metra in debeline 10
centimetrov. V prvem grobu so
bile štiri glinene posode, dve s
premerom približno 50 centime-
trov, ena pa z izvihanim ust-
jem in latvico, ki je služila kot
pokrov žare. V njem je bilo ne-
kaj fragmentov brona (glej pri-
logo), ki jih lahko datiramo v
7. stoletje pred našim štetjem.

Drugi grob je bil zelo poško-
dovan, skoraj že popolnoma
uničen, tako da bomo le stežka
ugotovili njegovo vsebino. Ke-
ramika grobov je slabo ohran-
jena, kar nam govori o zelo
nizki temperaturi žganja poso-
de, največ do 400 stopinj Cel-
zija. Nekoliko bolje je ohranje-
na le latvica, ki jo bo mogoče
rekonstruirati.

Ob tem prispevku bi vas po-
zval k zbiranju arheoloških po-
datkov, saj več ljudi več ve.
Že vsak podatek o najdbi kera-
mike, morda celo celih posod
v zemlji ali drobcev kosti, ki
so bili izorani na polju, ali mo-
goče celo o najdbah starih nov-
cev na območju cerkniške ob-
čine bi mi bil zelo dragocen.

Zanimiva so tudi ledinska
imena: britof, gradišče, stari
grad, ajdovska cesta, gomila,
rimska cesta in podobni topo-
nimi, ki že v imenu nosijo spo-
ročilo o arheološkem najdišču.

T. Schein

selbine z gradnjo gozdne ceste, ki vodi prek Tržišča proti Ja-
vornikom. Pri gradnji te ceste
okrog leta 1875 so našli na
vzhodnem robu Tržišča okrog
60 grobov. Podatke o izkopava-
nju Carla Deschmanna lahko do-
bimo v »Prahistorische Ansiede-
lunden und Begrabnisstätten
in Krain«, Erste Bericht, 1879,
str. 4—6, tab. 1, 2. V svojem
opisu C. Deschmann opiše pra-
zgodovinsko naselbino na Trži-
šču, lego grobov in se delno
loti opisovanja žganih, žarnih
grobov z bogatimi bronastimi
pridatki.

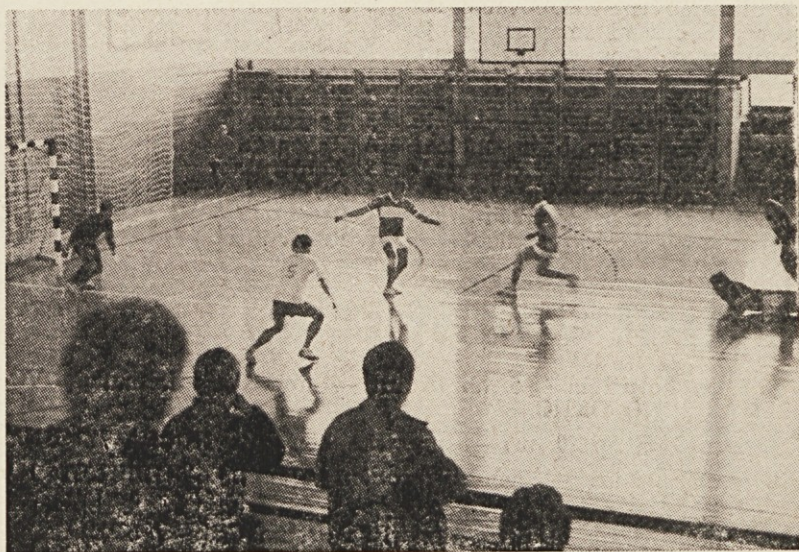
Leta 1909 je kmet Urbas iz
Dolenje vasi našel na severni
strani Tržišča tako imenovano
zakladno najdbo, ki je vsebo-
vala eno bronasto čelado, več
železnih suličastih osti in nekaj
mečev tipa mahaira. Depo je
odkril pod ploščato skalo. Cel-
otno depojsko najdbo je obde-
lal W. Schmid v »Carniola 2«,
1909, 166 ss in v »Jahrbuch für
Altertumskunde 4«, 1910, 103a—
109a, s fotografijami od 18 do
25.

Najstarejše poročilo o prazgo-
dovinski naselbini nam podaja
F. A. von Stainberg v svojem
obširnem poročilu o Cerkniškem
jezeru »Grundliche nachricht
von dem in Innerkrain galege-
nen Czirknitzer see« 1875, 10 ss,
tab. 1, kjer opiše naselbino na
Tržišču in omeni drugo, južno
od te. Poznejši avtorji locirajo
drugo najdišče severno od Trži-
šča na prvi vrh Slivnice, ime-
novan Gradišče, na katerem je
leta 1934 ali 1935 izkopaval B.
Sarija in odkril vhod v gradišče
ter obrambni nasip, imenovan
po načinu suhe gradnje tudi
»muris gallicus«.

Prva raziskovanja na Cvinger-
ju pri Dolenji vasi je leta 1955
vodila M. Urleb iz takratnega

opravljali v dveh delih, na juž-
nem in severozahodnem delu
obrambnega venca, saj se je ta
cesta za dobre 3 metre razširila.

Obe sondi sta nam dali obilico
keramičnega gradiva, okrog 400
kilogramov keramike. Zanimiv
je tudi podatek, da smo v sa-

Na dan ob sprejemu štafete mladosti so mladi pripravili turnir v malem nogometu. Tokrat so zmagali Vikingi.

**DARUJ KRI DANES, MORDA JO BOŠ ŽE JUTRI
POTREBOVAL!**

Občinska organizacija Rdečega križa Cerknica vabi delovne
ljudi in občane na krvodajalsko akcijo.

Akcija bo 14. maja v Starem trgu ter 15. in 16. maja v
Cerknici.

Strelske novice

REPUBLIŠKO PRVENSTVO ZA PIONIRJE IN PIONIRKE V ZNAMENJU BRESTA

V Leskovcu pri Krškem je bilo 30. prvenstvo Slovenije v streljanju s serijskim značnim orožjem. Nastopilo je 94 pionirjev in 42 pionirk, ki so na regijskih tekmovanjih dosegli zahtevane norme, oziroma 18 ekip pionirjev in 8 ekip pionirk. Strelska družina BREST je nastopila s 6 pionirji in 6 pionirkami. Besedo BREST je bilo na slovesni razglasitvi rezultatov večkrat slišati, saj so postali pionirji in pionirke republiški prvaki, Ines OTONIČAR republiška prvakinja, Jasna KEBE pa je bila tretja.

Pionirjem je le za las (en krog) ušel novi republiški rekord.

Rezultati:

PIONIRKE EKIPNO:

	krogov
1. SD BREST Cerknica	514
2. SD »Tine Kmetič« Trzin	502
3. SD Kranj	489

PIONIRKE POSAMEZNO:

1. Ines OTONIČAR — Brest	176
2. Tatjana MUŠIČ — Trzin	173
3. Jasna KEBE — Brest	171

PIONIRJI EKIPNO:

	krogov
1. BREST Cerknica	529
2. SD »Alojz Hohkraut« Trbovlje	521
3. SD »Tine Kmetič« Trzin	514

PIONIRJI POSAMEZNO:

	krogov
1. Sašo KORBAR — Trbovlje	179
2. Branko BALAZIC — Noršinci	179
3. Simon VETERNIK — Velenje	179
5. Damjan KANDARE — Brest	178

CERKNIŠKI OSNOVNOŠOLCI REPUBLIŠKI PRVAKI ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

Republiško prvenstvo šolskih športnih društev v streljanju je bilo letos v Trzinu. Sodelovalo je 70 pionirjev in 47 pionirk, ki so bili po rezultatih regijskih tekmovanj najboljši. Iz osnovnih šol cerkniške občine je streljalo 6 pionirk in 6 pionirjev. Ekipni republiški naslovi pri pionirjih in pionirkah so odšli v Cerknico.

Med posamezniki je bil Damjan Kandare osmi (173), Tomaž Vičič deseti (172) in Tomaž Klančar enajsti (171). Pri pionirkah je bila Saša Istenič četrta (174), Nada Braniselj peta (173) in Ines Otoničar sedma (173).

Pionirji EKIPNO:

	krogov
1. Cerknica	516
2. Trzin	509
3. Idrija	506

Pionirke EKIPNO:

	krogov
1. Cerknica	509
2. Trzin	507
3. Šalovci	501

NA DRŽAVNEM PRVENSTVU ZA PIONIRJE IN PIONIRKE NOV REKORD SLOVENIJE — SAŠA ISTENIČ

Na pionirskem državnem prvenstvu v streljanju s serijskim zračnim orožjem, ki je bilo v

Hotinji vasi pri Mariboru, je nastopilo 316 posameznikov in 59 ekip. Iz strelske družine BREST so izpolnili normo 4 pionirji in 6 pionirk.

Tokrat nas je športna sreča popolnoma zapustila, predvsem v posamičnih konkurencah, čeprav je uspeh soliden. K temu je pripomoglo tudi slabo vreme, saj so bile vozne razmere zelo slabe, pa tudi odhod na tekmo ob štirih zjutraj ni bil najbolj ugoden.

Pionirji so ekipno zasedli 15. mesto, posamezno pa je Damjan KANDARE s 180 krogi zasedel nevhvaležno, toda odlično 4. mesto in le za las mu je ušel naslov državnega prvaka.

Pionirke so bile ekipno na 5. mestu, medtem ko je bila Saša ISTENIČ s 181 krogi tudi na 5. mestu. S tem rezultatom je postavila tudi nov rekord Slovenije za pionirke.

Dobro uvrstitev 12. mesto je dosegla tudi Ines OTONIČAR s 177 krogi.

PIONIRJI — posamezno:

	krogov
1. IVANOVIČ — Solin	181
2. PODLESNIK — Ruše	181
3. STOJANOV — Kutina	180
4. KANDARE — BREST	180

PIONIRKE — posamezno:

	krogov
1. KRAINAC — Svetozarevo	182
2. GAUČRIČ — Sarajevo	181
3. ARAPOVIČ — Mostar	181
5. ISTENIČ — BREST	181

F. Mahne

Republiške pionirske prvakinja: Ines Otoničar, Saša Istenič in Jasna Kebe

Republiški pionirski prvaki: Damjan Kandare, Tomaž Klančar in Tomaž Vičič

Košarkarice v prvo ligo

Uspeh je to, kakršnih v cerkniškem športnem življenju nimamo ravno veliko, pri dekletih pa še posebej ne. Je pa, tega ne smemo pozabiti, sad nekajletnega dela. Na začetku letošnjega tekmovanja je bilo dvanajst igralk, tekmovanje pa jih je končalo enajst — osip je torej sprejemljiv. Z njimi in nasprotnicami se je vztrajno boril trener Roman Šivec.

Skupaj so si v štirinajstih prvenstvenih obračunih srčno priborile trinajst zmag in le na vročem igrišču v Slovenskih Kojicah so z ekipo Cometa nesrečno izgubile.

Same priznavajo, da niso vedno igrale dobro, najbolje, da niso pokazale vsega, kar znajo in zmorejo (mnogokrat so bile kar nezadovoljne), a sta jih velika želja in borbenost le pripeljali do končnega uspeha. Ta pa je, kot smo že pisali, velik, prvo mesto v drugi republiški ligi, ki jim daje možnost za napredovanje v najvišje republiško tekmovanje. Vendar pa je naslov menda nepopoln. Dopolniti bi ga namreč morali z vprašajem. Mnogo je namreč dvomov in omahovanja pri sprejemu odločitve, kako naprej. Seveda je prav, da po končanem zmagovalstvu kritično, trezno in s polno odgovornostjo ocenimo naše sposobnosti, možnosti in tudi pripravljenost za delo.

Gotovo je, da bo za višje tekmovanje potrebnega več odrekanja tekmovalk in več družbene pomoči. Gotovo bo potrebnih za uspeh tudi več zagnanosti in odgovornosti, več organiziranosti in še kaj. Posebej pa dosti zagnanosti. Prav te pa nekoliko primanjkuje. To pa je že druga zgodba. A brez zagnanosti v Cerknici ne bomo imeli republiških prvoligašinj. In vendarle — bilo bi škoda, če jih ne bi imeli. Saj so si to prislužile skozi tekmovanje. Če smo ob začetku letošnje sezone zapisali vprašanje, ali bosta višina in znanje dovolj, pa sedaj dodajmo — bo dovolj tudi poguma?

KONČNA LESTVICA

1. Cerknica	14	13	1	27
2. ID Ježica B	14	11	3	25
3. Comet	14	10	4	24
4. Ptuj	14	7	7	21
5. Odeja	14	5	9	19
6. Šentvid	14	4	10	18
7. Litija	14	3	11	17
8. Kamnik	14	3	11	17

V. Frim

Kegljaške novice

Končano je tekmovanje v prvi slovenski ligi. Kegljaski klub Brest je žal ostal med najboljšimi samo eno tekmovalno sezono. S štirimi zmagami se je sicer uvrstil na sedmo mesto, kar pa ga vendarle pelje med drugoligaše.

Vzrokov za delni neuspeh je več: vrsta poškodb in obolenj med standardnimi člani moštva, nekajkrat pa tudi »športna smola«, saj so nekaj tekem izgubili z malenkostno razliko.

Čez leto dni drugoligaštva pa jih vendar spet pričakujemo med osmimi najboljšimi v Sloveniji.

Končna lestvica:

1. Gradis	25
2. Tekstil-Slovan	16
3. Tekstina	16
4. Radenska	16
5. Konstruktor	14
6. Celje	11
7. Brest	8
8. Rudar	6

Filmi v maju

3. 5. ob 20. uri in 4. 5. ob 16. uri — ameriška kriminalka DVO RIŠČNO OKNO.
4. 5. in 5. 5. ob 20. uri — ameriška komedija NOČNA IZMENA.
8. 5. ob 20. uri — nemški erotični film OAZA DEKLET NA STRANPOTI.
9. 5. in 10. 5. ob 20. uri — ameriška drama GOLI V SEDLU.
10. 5. ob 20. uri in 11. 5. ob 16. uri — hongkonški karate film RAZBOJNIKI IZ SHANTUNGA.
15. 5. ob 20. uri — ameriški akcijski film DOKONČNI OBRAČUN.
16. 5. ob 18. uri in 18. 5. ob 20. uri — ameriški glasbeni film BREAKDANCE, II.
17. 5. ob 20. uri in 18. 5. ob 16. uri — francoski pustolovski film VELICANSTVENI.
22. 5. ob 20. uri — ameriški ljubezenski film NI MAJHNE LJUBEZNI.
23. 5. in 24. 5. — film še ni predviden.
25. 5. ob 20. uri — ameriška drama NEŽNO USMILJENJE.
29. 5. ob 18. in 20. uri — ameriški pustolovski film SUPERGIRL.
31. 5. ob 20. uri — ameriški fantastični film ISKANJE V VESOLJU.

Taborniške novice

»NOČ 1986«

Odred močvirskega tulipana iz Ljubljane je organiziral nočno orientacijsko tekmovanje. Mi smo bili eden izmed redkih odredov, ki je imel svoje ekipe v vseh kategorijah. Kljub težkim nalogam in slabim vremenskim razmeram smo se potrudili in zasedli 4. mesto med 30 taborniškimi odredi iz vse Slovenije.

NAŠA DEJAVNOST SE ŠIRI

Osrednja prireditev ob našem prazniku 22. aprila, je bil propagandni tabor v Cajnarjih. Udeležili so se ga taborniki iz čete Škocjanskih rakov, Bloškega smučarja in člani kluba iz Cerknice. V Cajnarjih smo že pred pol leta začeli z našo dejavnostjo, ob dnevu tabornikov pa smo tudi uradno ustanovili četo Martin Krpan.

Taborniki si predvsem želimo razširiti našo dejavnost po vsej občini. Želimo si pridobiti nove člane tudi v Loški dolini, kjer taborniškega življenja še ni kljub zanimanju med mladimi.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Srečo DROBNIČ, Vili FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Karmen KANDARE, Peter KOVŠCA, Božo LEVEC, Danilo MLINAR, Štefka MIKŠEŠ-BALJ, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Miran PETAN, Zdravko ZABUKOVEC.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Franc MLAKAR

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.

TUDI LETOS GREMO NA TABORJENJE

Zaradi velikega zanimanja med mladimi za letno taborjenje bomo letos organizirali letni tabor v dveh izmenah:

— za tabornike in klub (nad 12 let) — od 18. do 28. julija,

— za medvedke, čebelice in murne — od 28. julija do 6. avgusta.

Priprave so že stekle. Vodstvo tabora je že znano, saj mora čimprej temeljito pripraviti program dela za obe izmeni, pregledati in pripraviti pa mora tudi vso potrebno opremo. Razpis z vsemi informacijami bo izšel ob koncu maja, do takrat pa bomo tudi že poiskali najprimernejši prostor.

Našim članom želimo omogočiti taborjenje po najnižji možni ceni. Če bomo dobili dodatne pomoči od delovnih organizacij in skupnosti, bomo taborjenje lahko izpeljali z ekonomsko ceno 1.000 din na dan.

MAJSKE AKCIJE

Kanu ščuka zlet

10. in 11. maja bo na Cerkniskem jezeru tekmovanje kanuistov. Tabor bomo postavili pri Mrzleku v Zadnjem kraju, kjer bo tudi start. Letos pričakujemo veliko število ekip iz Slovenije in Hrvaške. Tekmovali bodo v dveh kategorijah: taborniki in netaborniki.

Vabimo vas na ogled tega zanimivega tekmovanja.

»Ilegalec«

24. maja bo ob dnevu mladosti v Cerknici akcija »Ilegalec«, s katero želimo obuditi delo ilegalcev med NOB. Tekmovali bodo vsi, ki bodo želeli — taborniki, mladinci, osnovnošolci. Ekipa morajo šteti od 3 do 5 članov.

Letos bomo v to akcijo vključili tudi številne spremembe in novosti, ki pa naj do takrat ostanejo skrivnost.

A. Žnidaršič